

KORUPCIJOS TOLERANCIJOS TYRIMAS
NACIONALINIAME MAISTO IR VETERINARIJOS RIZIKOS VERTINIMO
INSTITUTE

2025 metai

TURINYS

	Tyrimo tikslas ir metodologija	5 psl.
I.	Darbuotojo darbo stažas Institute.....	7 psl.
II.	Darbuotojų žinios apie taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones.....	8 psl.
III.	Darbuotojų požiūris į korupciją, dovanų politiką ir patirtis.....	13 psl.
IV.	Darbuotojų požiūris į etikos pažeidimus ir patirtis	28 psl.
V.	Darbuotojų pasiūlymai ir lūkesčiai dėl korupcijos prevencijos vykdymo institute.....	35 psl.
	Korupcijos tolerancijos tyrimo 2025 m. apibendrinimas.....	36 psl.

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Darbuotojo (respondento) darbo stažas Institute.....7 psl.

Darbuotojų žinios apie taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones

2 pav. Ar esate susipažinęs(-usi) su Instituto taikomomis korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonėmis?....8 psl.

3 pav. Ar esate susipažinęs(-usi) su Instituto korupcijos prevencijos veiksmų planu?.....9 psl.

4 pav. Ar manote, kad Institute reikia vykdyti korupcijos prevencijos priemones?10 psl.

5 pav. Kokios, jūsų nuomone, efektyviausios priemonės mažinant korupciją Institute?11 psl.

6 pav. Ar Jūs norėtumėte dalyvauti įgyvendinat korupcijos prevencijos priemones Institute?12 psl.

Darbuotojų požiūris į korupciją, dovanų politiką ir patirtis

7 pav. Ar manote, kad Institute yra paplitusi korupcija?13 psl.

8 pav. Ar yra buvę situacijų, kai Jums buvo siūlomas kyšis, ar buvote kitaip darbe susidūręs su korupcija?.....14 psl.

9 pav. Ar per pastaruosius metus buvo situacijų, kai Jūsų kolegai buvo siūlomas neteisėtas atlygis (pinigai, paslauga ir pan.) ar buvote kitaip darbe susidūrę su korupcijos apraiškomis?15 psl.

10 pav. Ar esate per pastaruosius 2 metus davęs (-usi) kyšį?16 psl.

11 pav. Ar asmeniškai informuotumėte (darbdavį, teisėsaugos institucijas) apie Jums žinomą korupcijos atvejį? ...17 psl.

12 pav. Ar žinoma, kaip reikėtų elgtis, kai klientai ar kitų įstaigų atstovai teikia ar siūlo neteisėtą atlygį (pvz., pinigus, paslaugas ir pan.)?18 psl.

13 pav. Ar šiais metais vykdydami pavestas darbo funkcijas esate gavę dovanų (pvz., suvenyrų, saldinių, kitų daiktų, paslaugų ir pan.)?19 psl.

14 pav. Ar yra žinoma, kokias dovanas pagal Instituto antikorupcinio elgesio taisykles galima priimti?.....	20 psl.
15 pav. Kaip manote, ar Institute yra paplitusi situacija, kai institucijos darbuotojams norima neteisėtai atsilyginti?..	21 psl.
16 pav. Ar esate per pastaruosius 2 metus gavęs (-usi) dovanų, susijusių su savo užimamomis pareigomis (išskyrus Instituto dovanas)?.....	22 psl.
17 pav. Ar pranešėte kam nors apie tai?.....	23 psl.
18 pav. Ar žinote, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį?.....	24 psl.
19 pav. Susidūrę su korupcija, praneštumėte.....	25 psl.
20 pav. Jūsų nuomone, kokios priežastys gali sudaryti korupcijos pasireiškimo prielaidas?.....	26 psl.
21 pav. Priežastis dėl kurios nepraneštumėte apie korupcijos atvejį.....	27 psl.

Darbuotojų požiūris į etikos pažeidimus ir patirtis

22 pav. Ar žinote atvejų, kai Instituto darbuotojas galbūt padarė etikos pažeidimą?.....	28 psl.
23 pav. Ar asmeniškai informuotumėte apie Jums žinomą Instituto darbuotojo galbūt padarytą etikos pažeidimą?...	29 psl.
24 pav. Kodėl nepraneštumėte apie žinomą etikos pažeidimą?.....	30 psl.
25 pav. Ar yra žinoma ir aišku, kokia tvarka reikia nusišalinti nuo tarnybinių pareigų atlikimo, esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui?.....	31 psl.
26 pav. Per kiek laiko, atsiradus naujiems Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme nurodytiems duomenims ar privatiems interesams, reikia patikslinti ar papildyti privačių interesų deklaraciją?.....	32 psl.
27 pav. Ar žinote, ką ir kaip reikia informuoti apie galbūt padarytą etikos pažeidimą?.....	33 psl.
28 pav. Apie etikos pažeidimus praneštų.....	34 psl.

Kuriant korupcijai atsparią aplinką Nacionaliniame maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institute (toliau – Institutas), siekiant tobulinti taikomas korupcijos prevencijos priemones ir užtikrinti tinkamą jų įgyvendinimą, 2025 m. buvo atliktas darbuotojų **korupcijos tolerancijos tyrimas** (toliau – Tyrimas, Apklausa).

TYRIMO TIKSLAS IR METODOLOGIJA

Pagrindiniai Tyrimo tikslai nustatyti:

1. korupcijos paplitimą;
2. darbuotojų toleranciją korupcijai ir korupcinę patirtį;
3. ar darbuotojai žino Institute taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų nuomonę apie jų efektyvumą;
4. ar Instituto darbuotojai žino ir laikosi Instituto Dovanų politikos.

Teisinis pagrindas: Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas, NMVRVI direktoriaus 2024-11-18 įsakymas Nr. 1A-76 „Dėl Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto Antikorupcijos politikos patvirtinimo“, bei NMVRVI direktoriaus 2025-09-02 įsakymas Nr. 1A-78 „Dėl Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto 2025-2027 m. korupcijos prevencijos veiksmų plano patvirtinimo“ (<https://nmvrvi.lrv.lt/lt/korupcijos-prevencija-15636/korupcijos-prevencijos-programa-ir-vykdydas-15643/>) kuriame numatyta „Atlikti NMVRVI valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį (toliau – darbuotojai) tolerancijos korupcijai tyrimą“.

Anketai užpildyti buvo skirtos 22 dienos, t. y. nuo 2025-10-10 iki 2025-10-31.

Atsakymus pateikė **100** darbuotojų, t.y. 34,7 proc., nuo visų instituto darbuotojų (288 darbuotojų).

Apklausa buvo anoniminė, darbuotojai turėjo užpildyti pateiktą elektroninę anketą (toliau – Anketa).

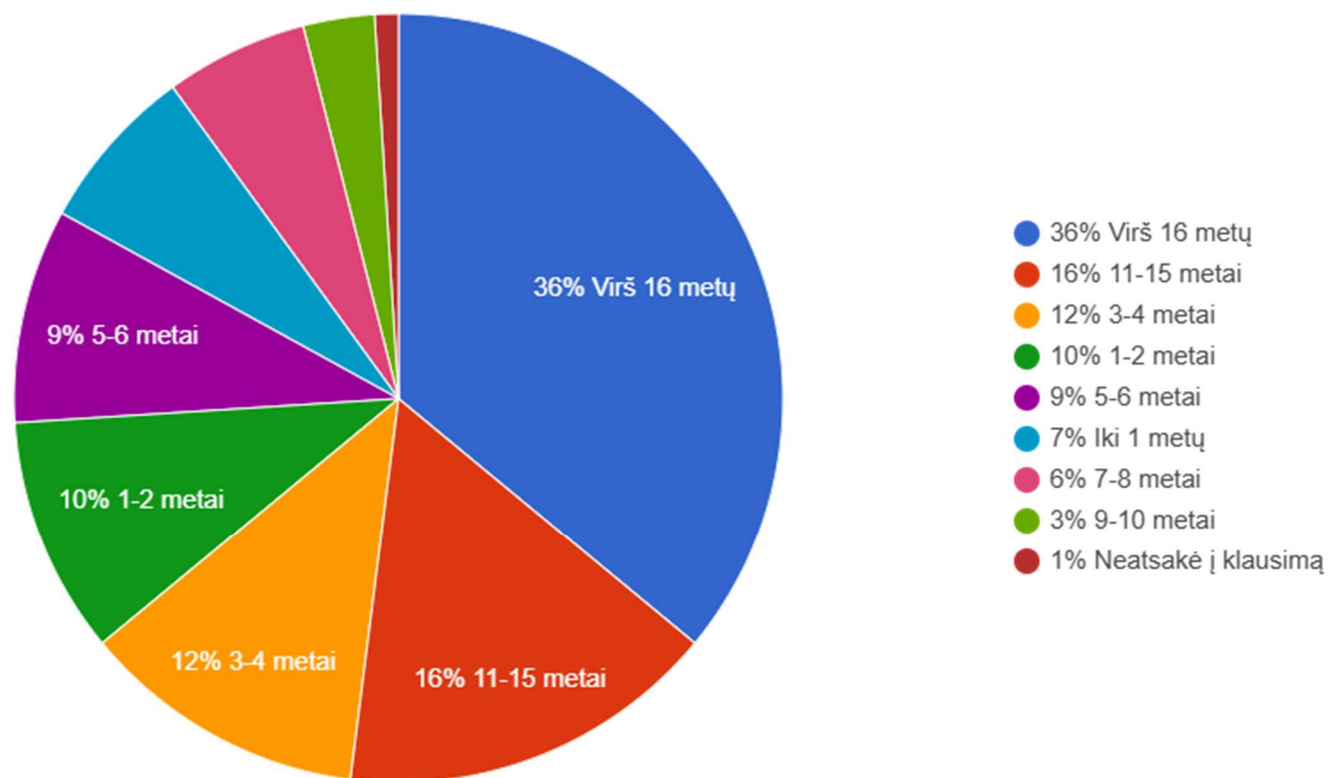
Siekiant kuo tikslesnių rezultatų ir vienodo traktavimo, Anketoje darbuotojams buvo pateikiamos pagrindinės teisės aktuose naudojamos sąvokos. Anketą sudarė 28 klausimai. Dalis klausimų buvo uždari, juose respondentai galėjo pasirinkti vieną iš siūlomų atsakymų variantų, dalis – atviri, tad buvo galima pasirinkti kelis iš pasiūlytų atsakymų variantų ir (ar) įrašyti savo variantą.

2025 M. APKLAUSOS REZULTATAI

1 DALIS

DUOMENYS APIE RESPONDENTUS

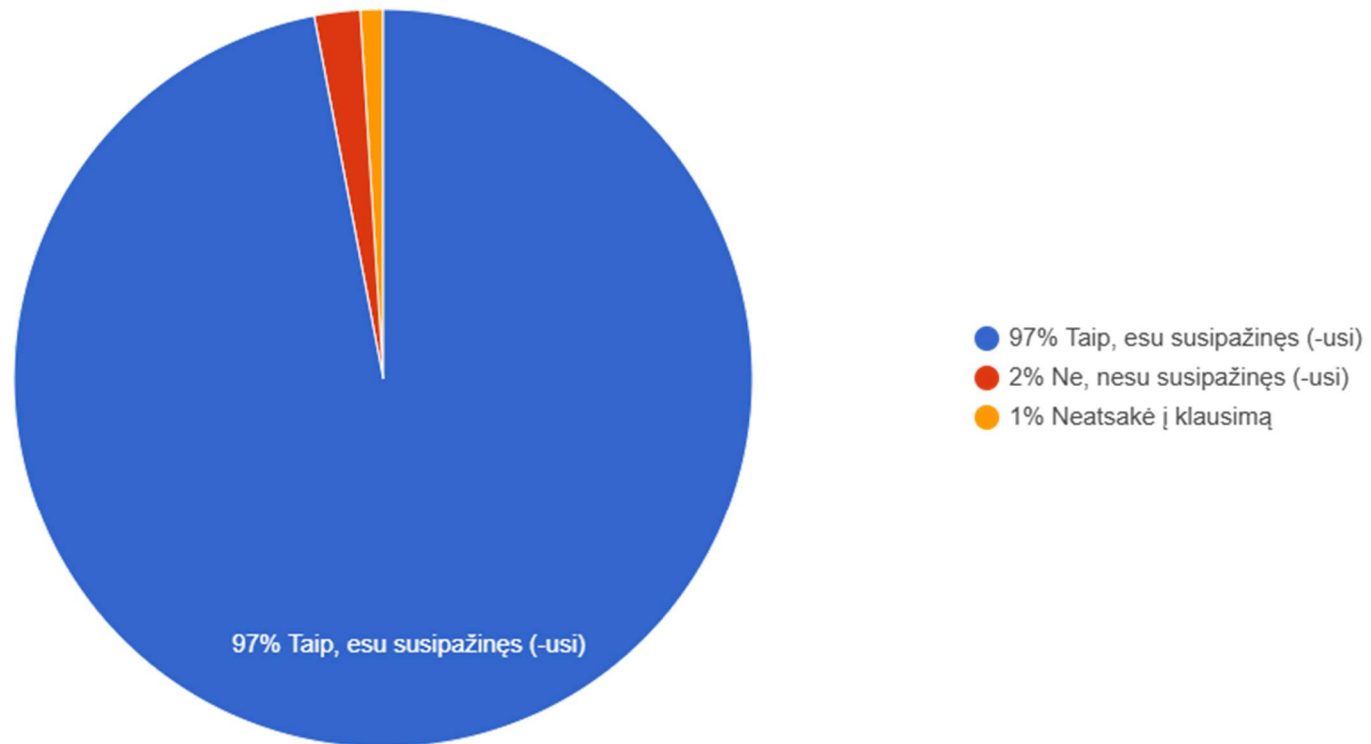
1. Darbuotojo darbo stažas Institute:

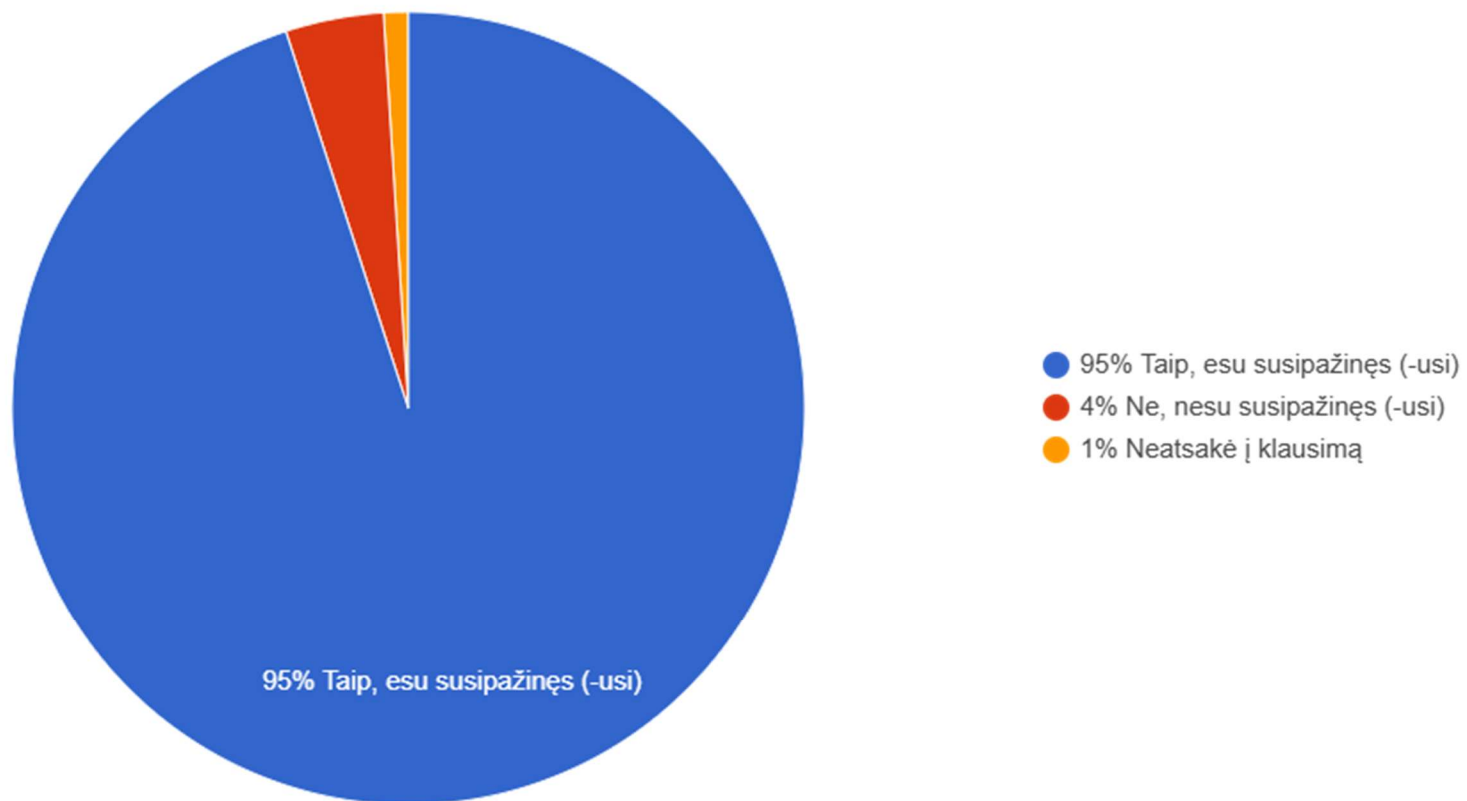
II DALIS

DARBUOTOJŲ ŽINIOS APIE TAIKOMAS KORUPCIJAI ATSPARIOS APLINKOS KŪRIMO PRIEMONES

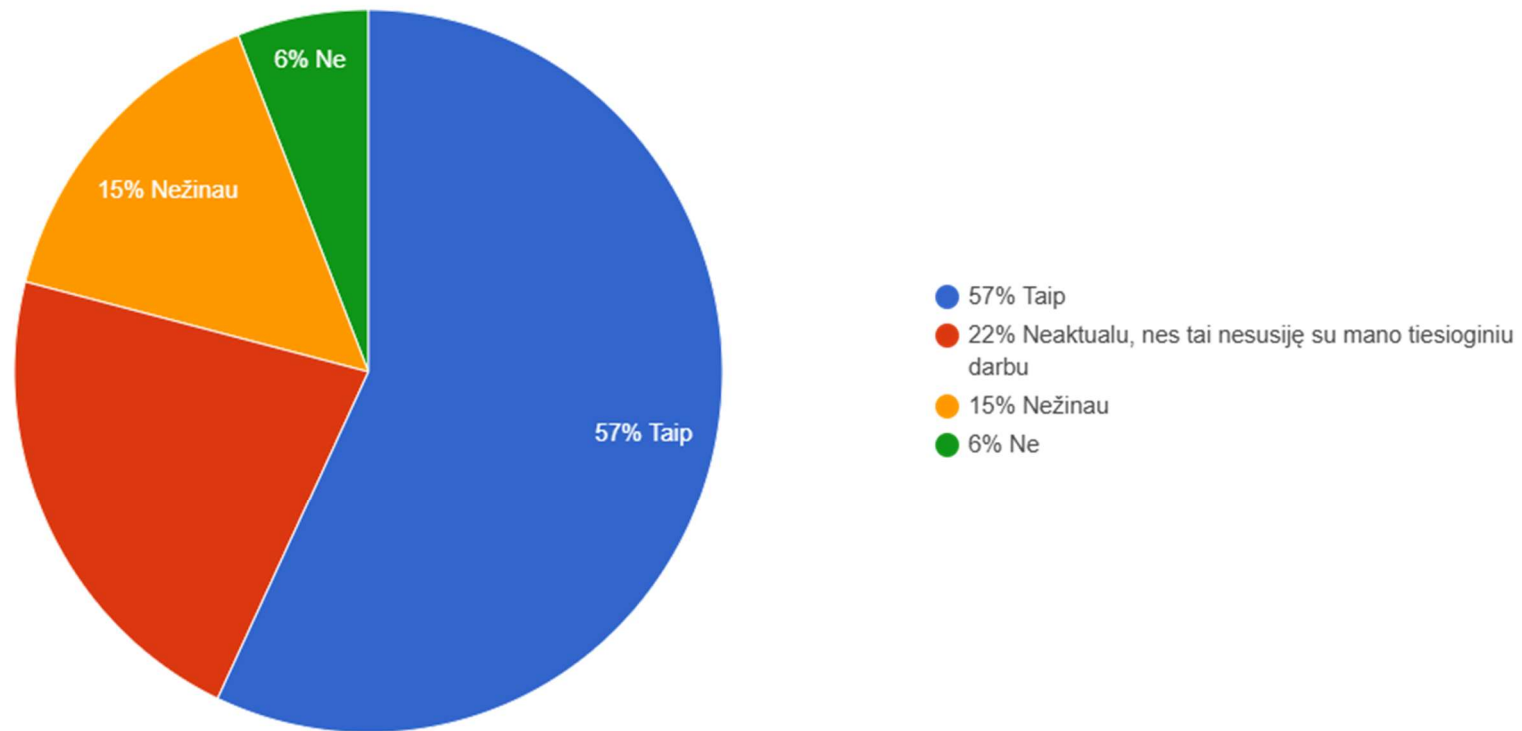
2. Ar esate susipažinęs(-usi) su Instituto taikomomis korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonėmis?

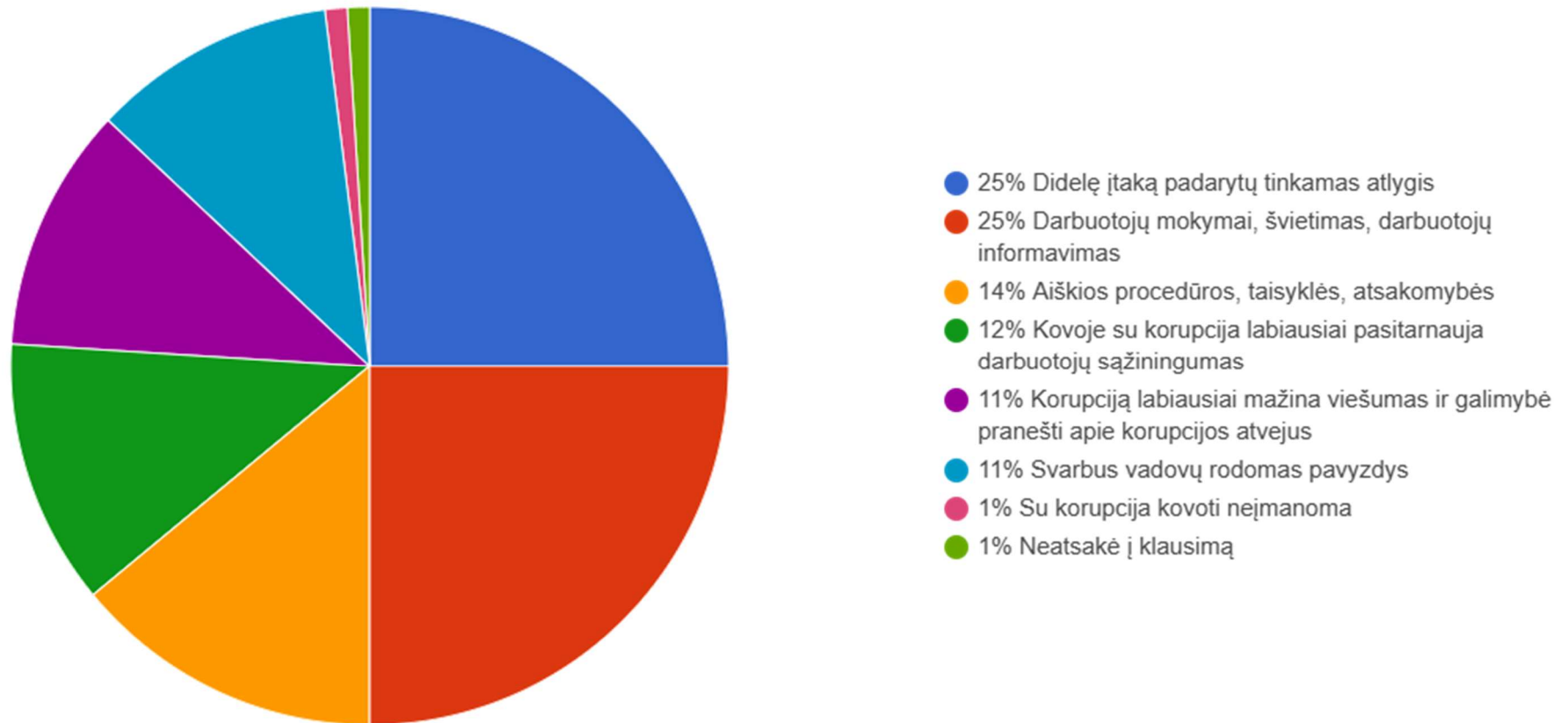
3. Ar esate susipažinęs(-usi) su Instituto korupcijos prevencijos veiksmų planu?

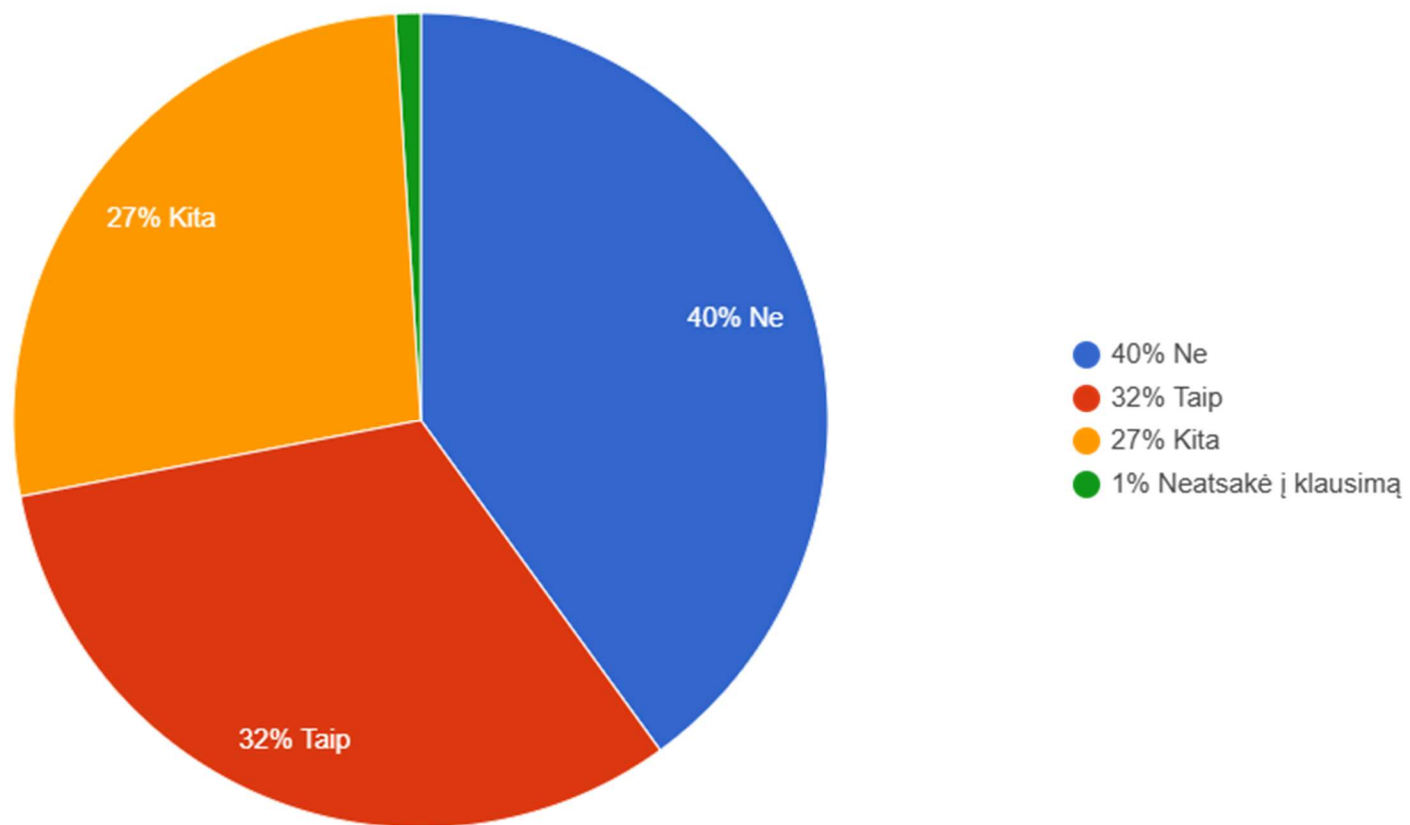
4. Ar manote, kad Institute reikia vykdyti korupcijos prevencijos priemones?

5. Kokios, jūsų nuomone, efektyviausios priemonės mažinant korupciją Institute?

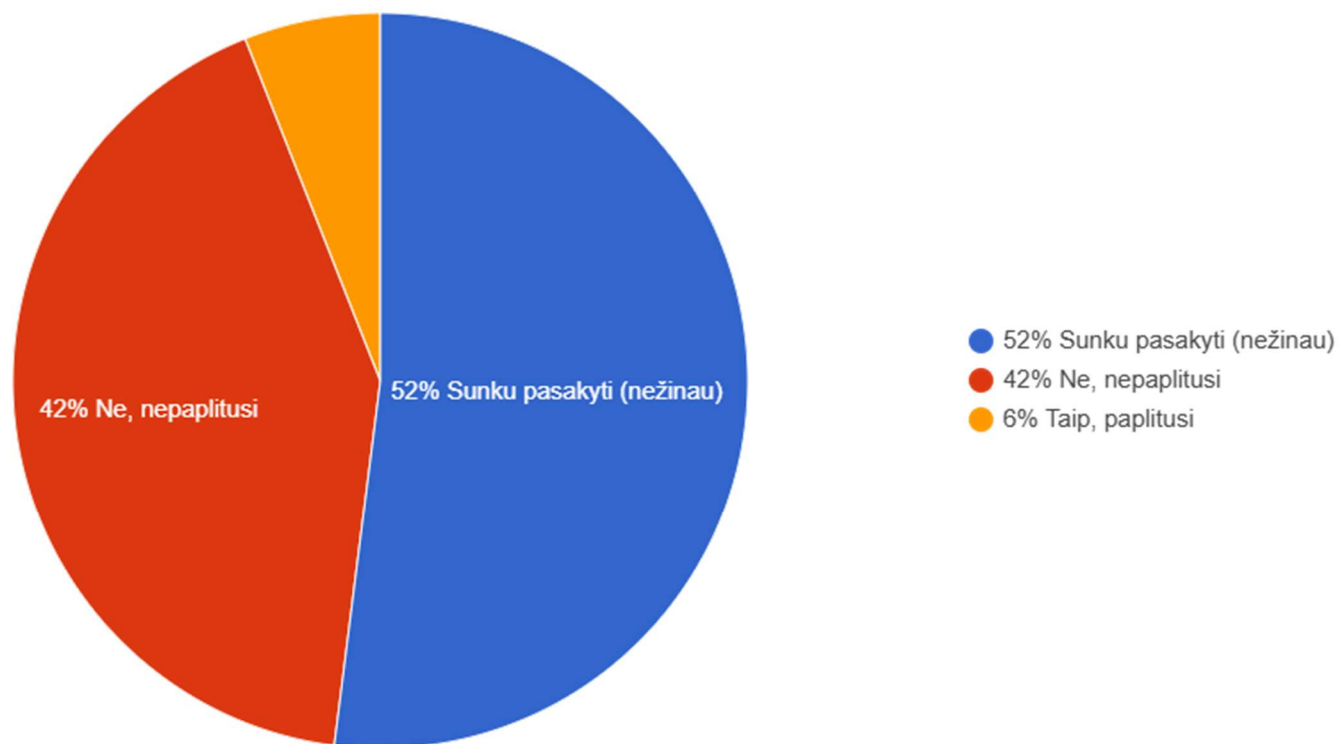
6. Ar Jūs norētumēte dalyvauti īgyvendinant korupcijas prevencijas priemones Institute?

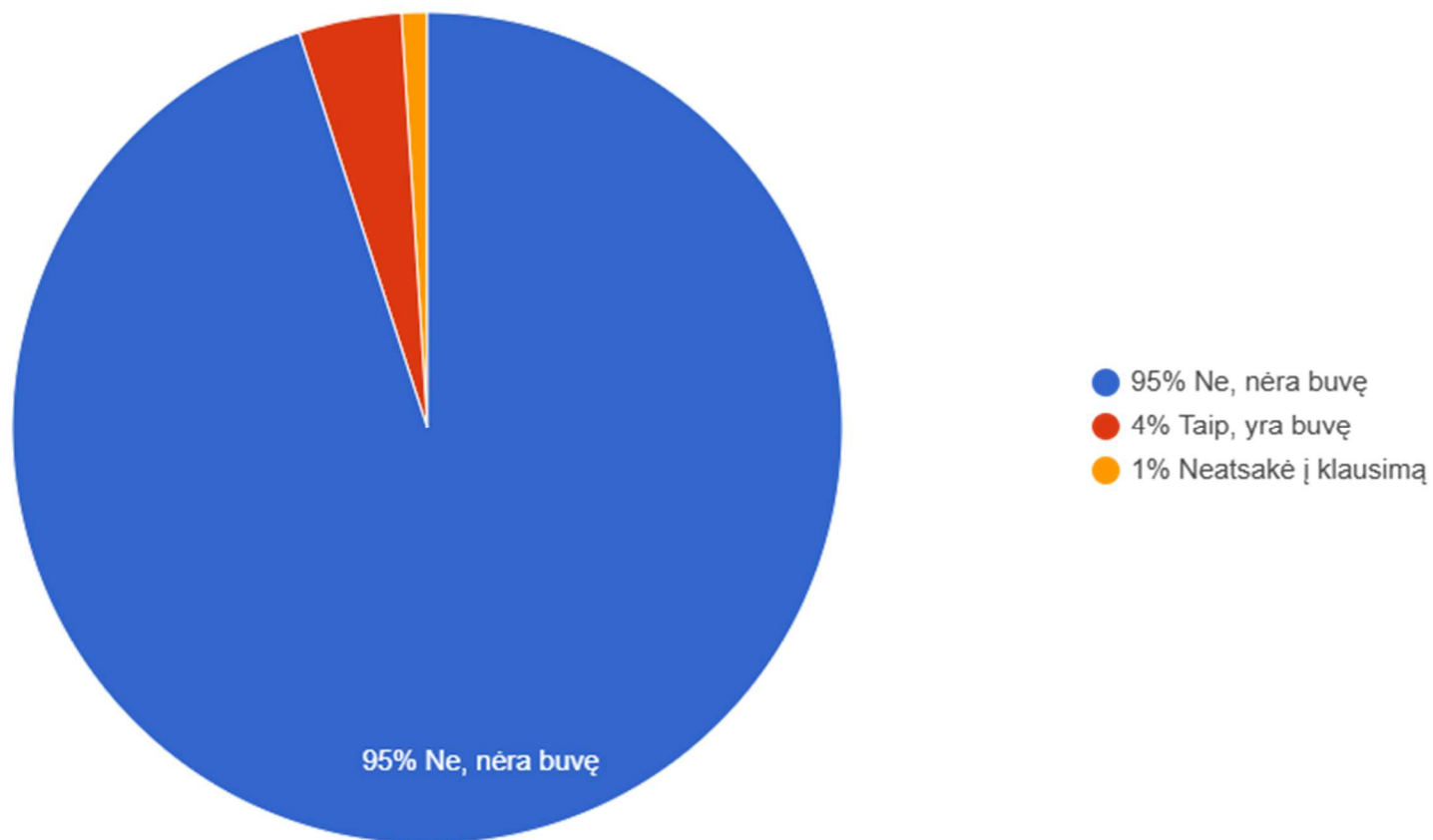
III DALIS

DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ, DOVANŲ POLITIKĄ IR PATIRTIS

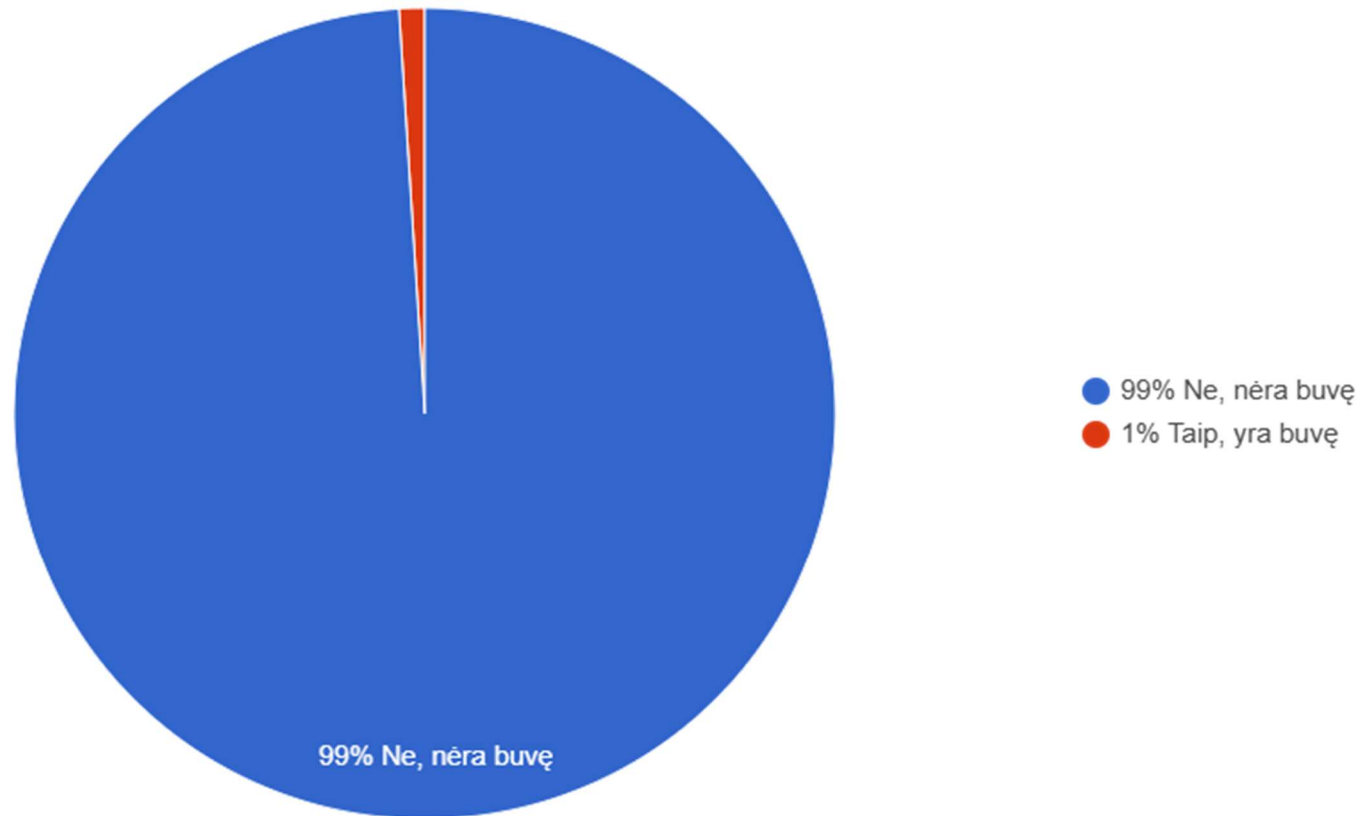
7. Ar manote, kad Institute yra paplitusi korupcija?

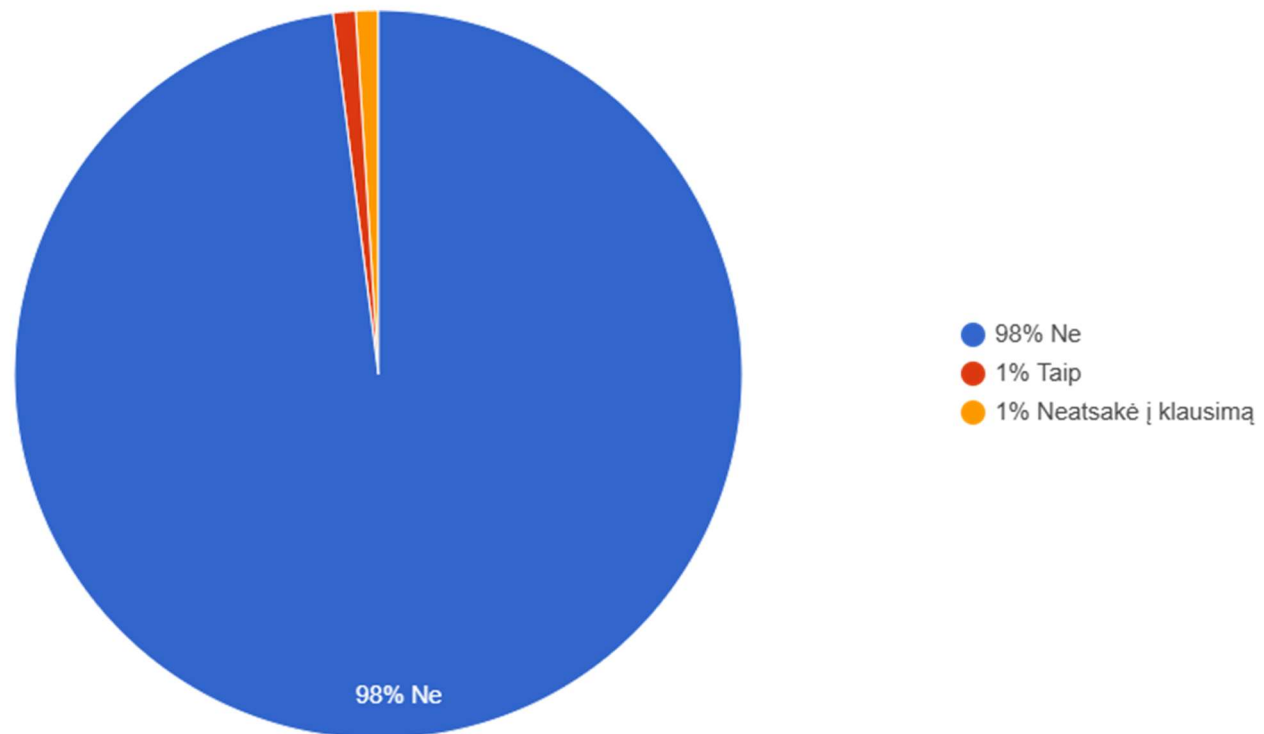
8. Ar yra buvę situacijų, kai Jums buvo siūlomas kyšis, ar buvote kitaip darbe susidūręs su korupcija?

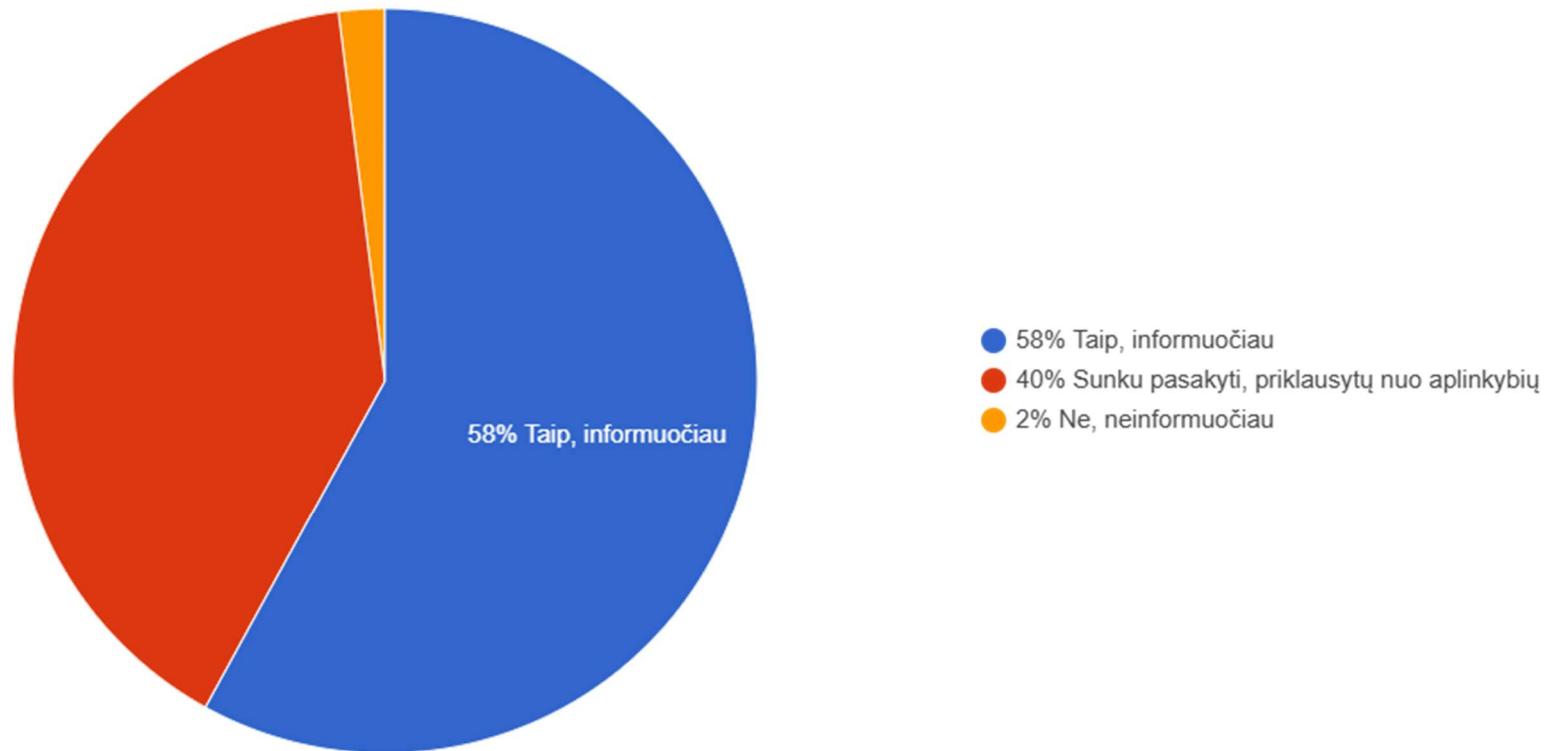
9. Ar per pastaruosius metus buvo situacijų, kai Jūsų kolegai buvo siūlomas neteisėtas atlygis (pinigai, paslauga ir pan.) ar buvote kitaip susidūrę su korupcijos apraiškomis?

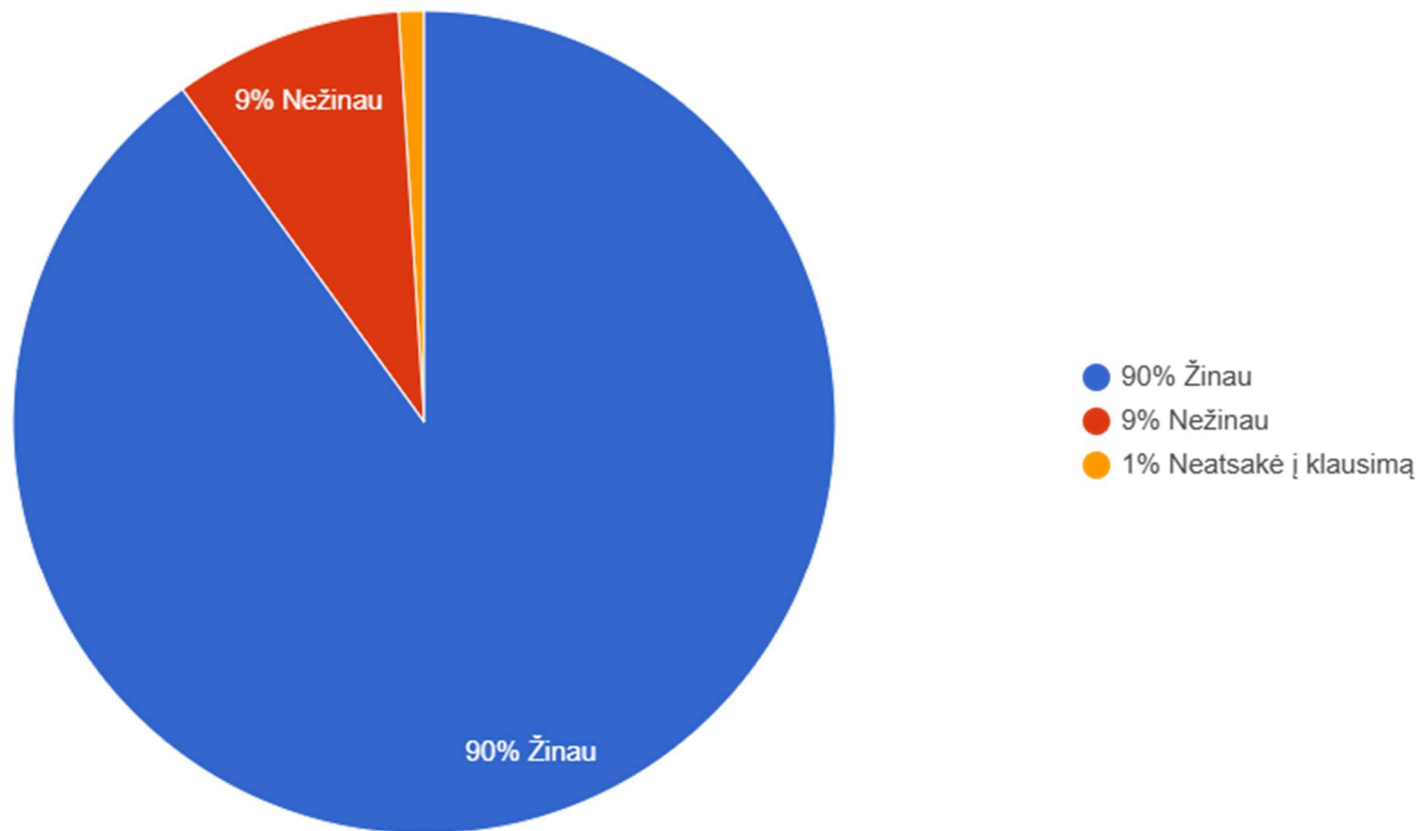
10. Ar esate per pastaruosius 2 metus davęs(-usi) kyši?

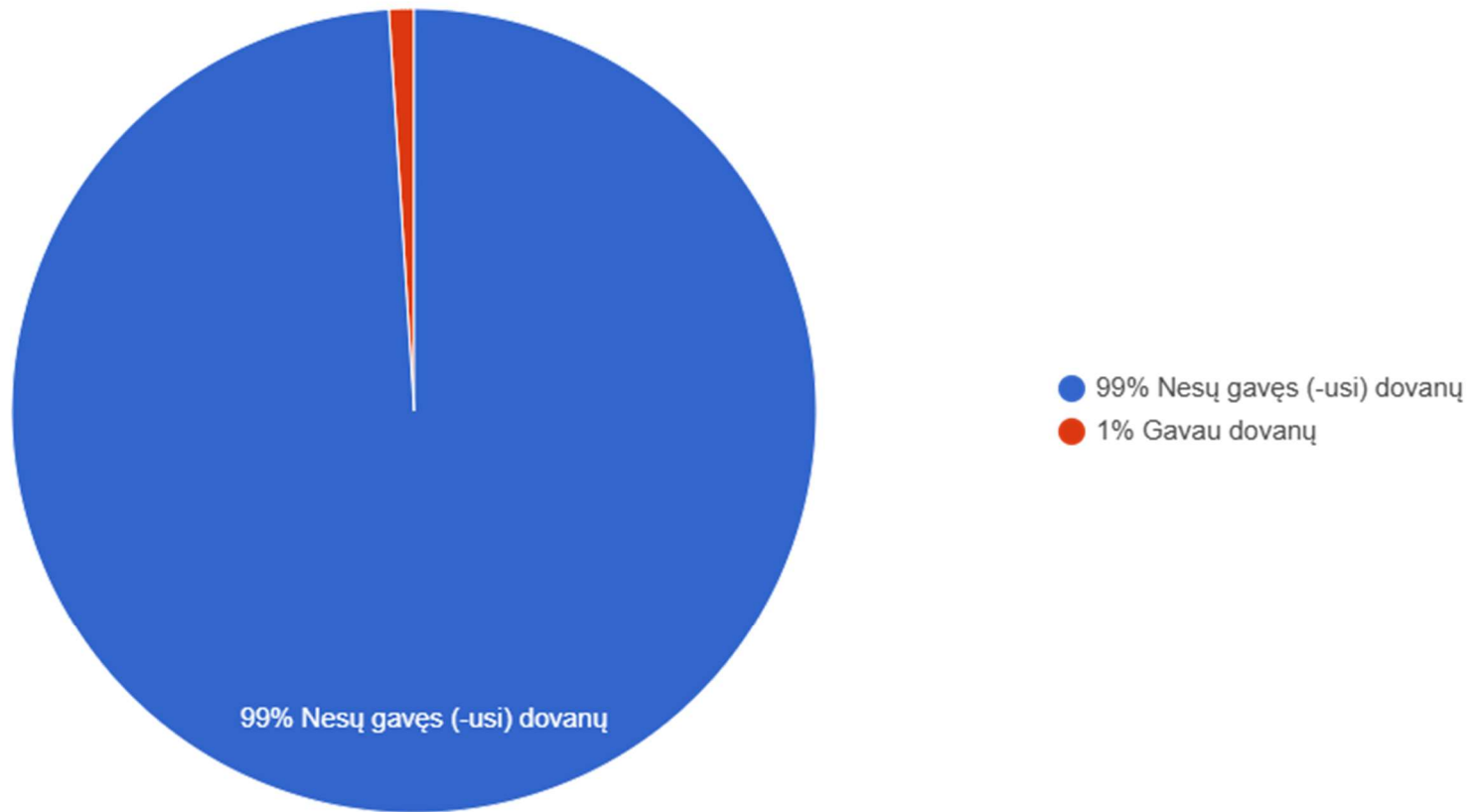
11. Ar asmeniškai informuotumėte (darbdavį, teisėsaugos institucijas) apie Jums žinomą korupcijos atvejį?

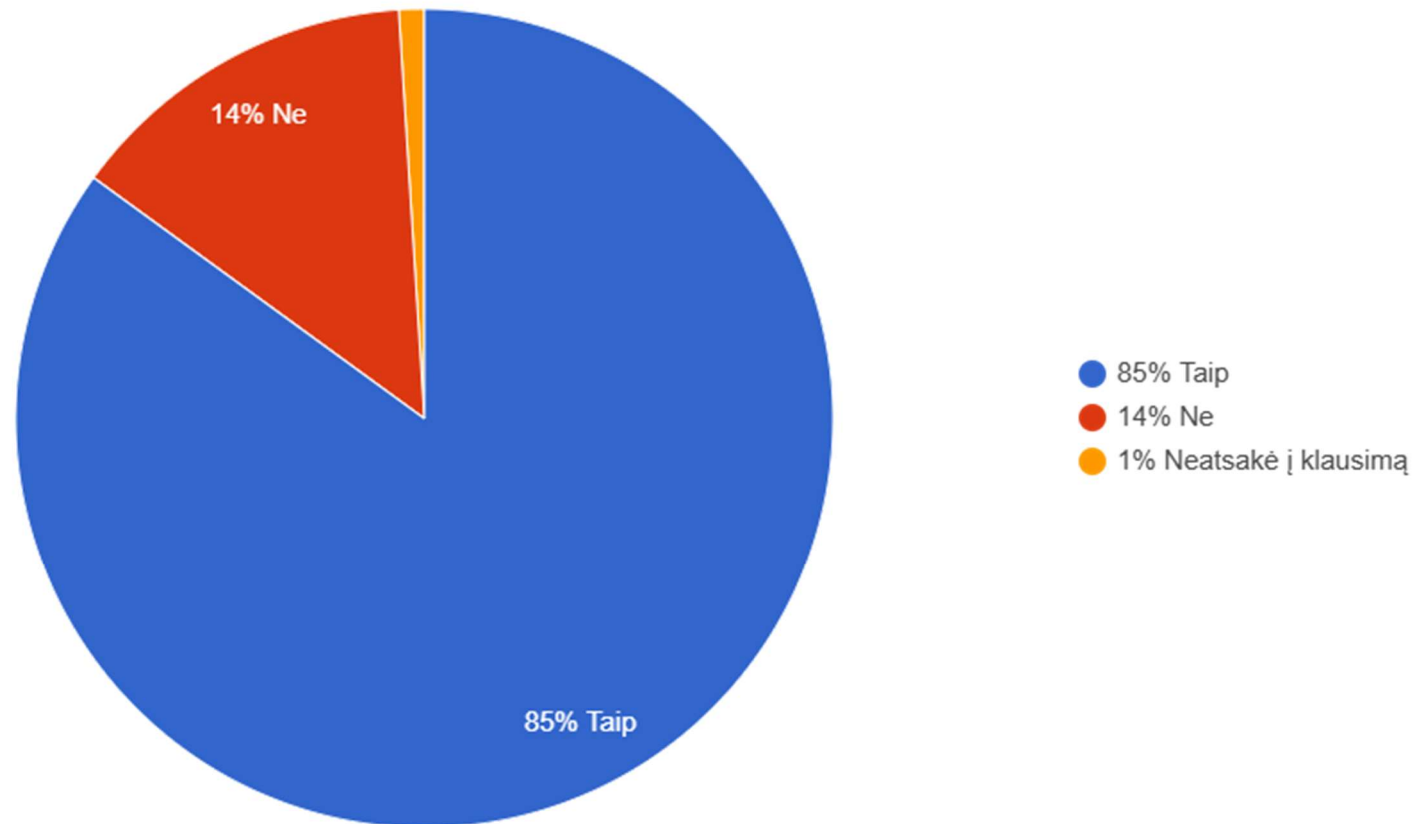
12. Ar žinoma, kaip reikėtų elgtis, kai klientai ar kitų įstaigų atstovai teikia ar siūlo neteisėtą atlygį (pvz.: pinigus, paslaugas ir pan.)?

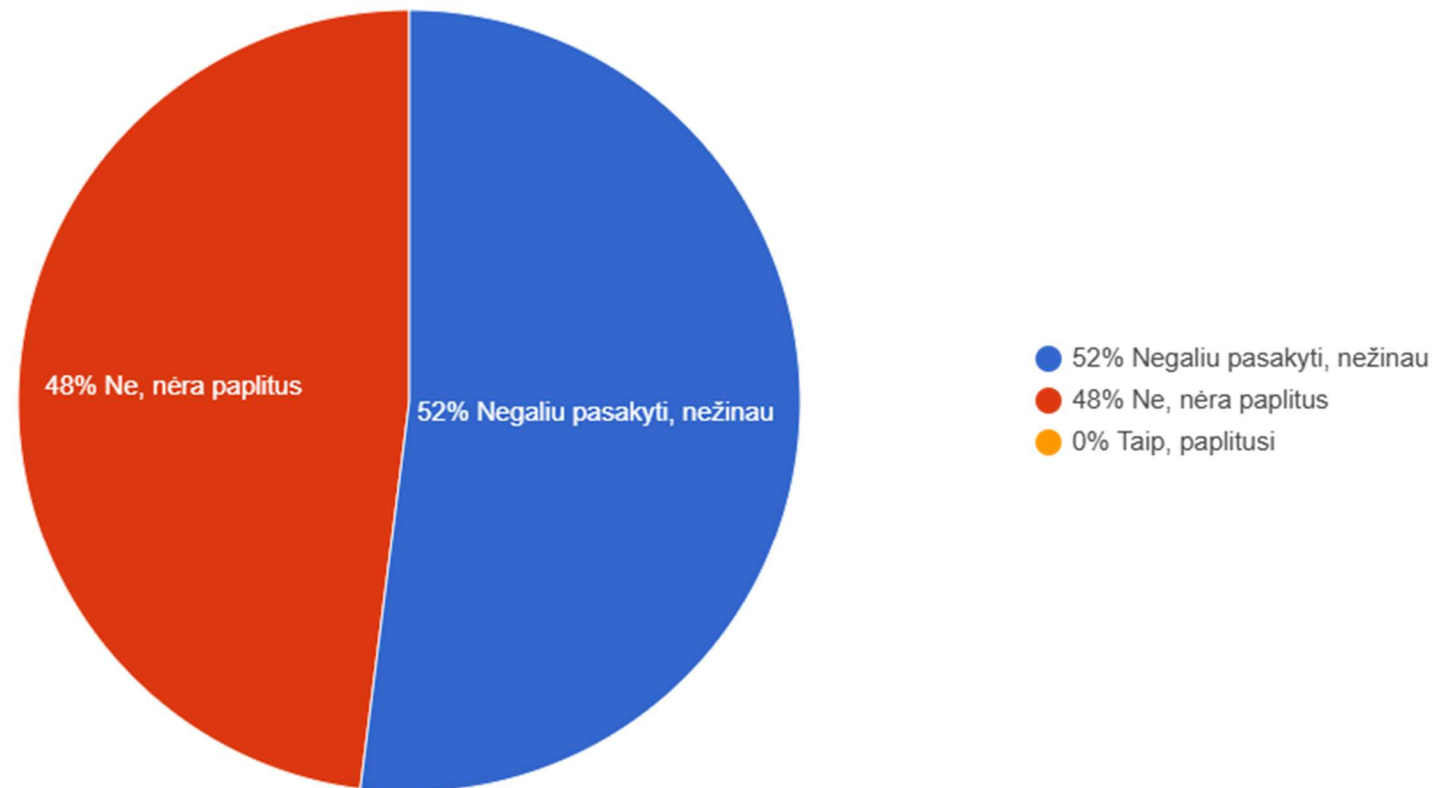
13. Ar šiais metais vykdydami pavestas darbo funkcijas esate gavę dovanų (pvz.: suvenyrų, saldainių, paslaugų ir pan.)?

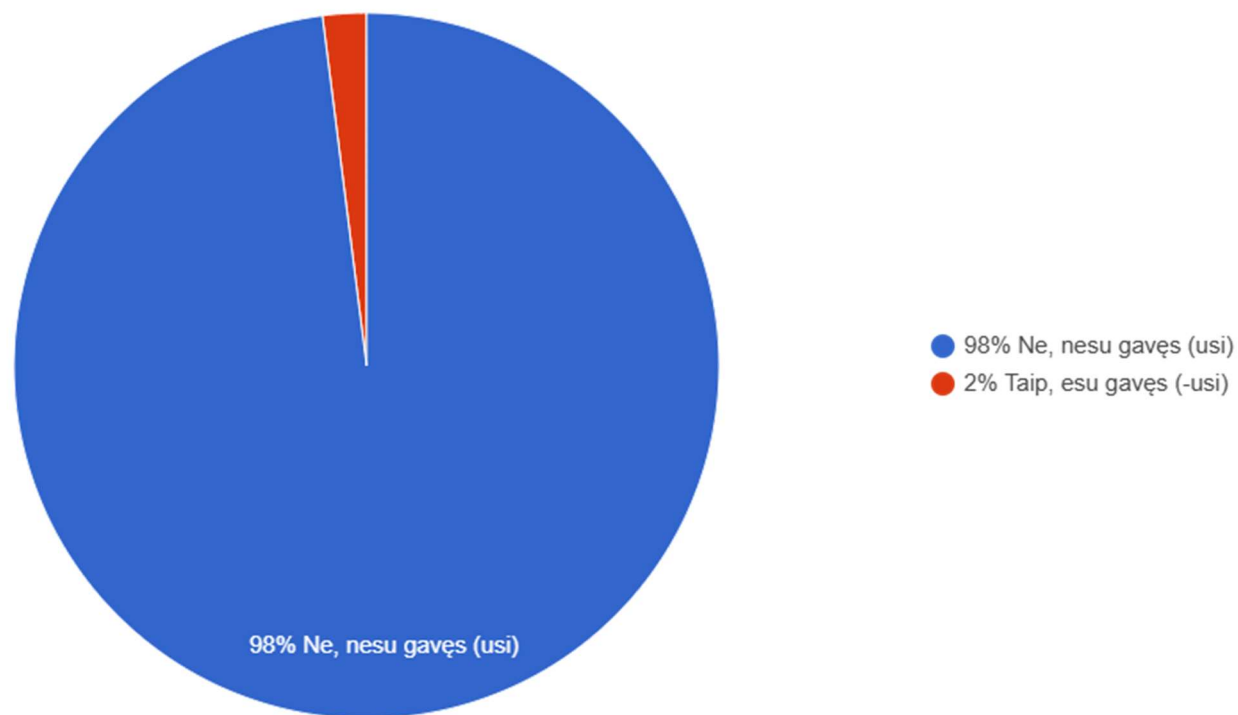
14. Ar yra žinoma, kokias dovanas pagal Instituto antikorupcinio elgesio taisykles galima priimti?

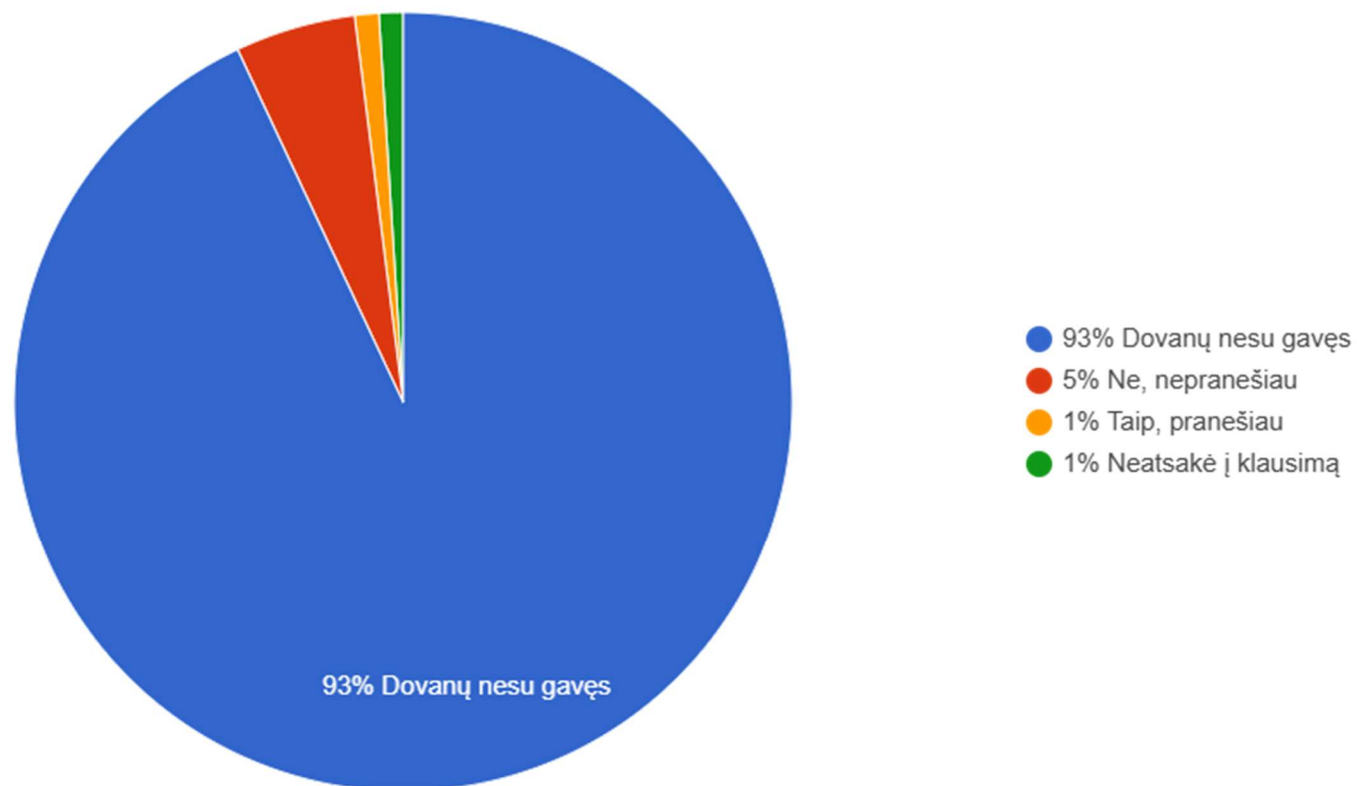
15. Kaip manote, ar Institute yra paplitusi situacija, kai Institucijos darbuotojams norima neteisėtai atsilyginti?

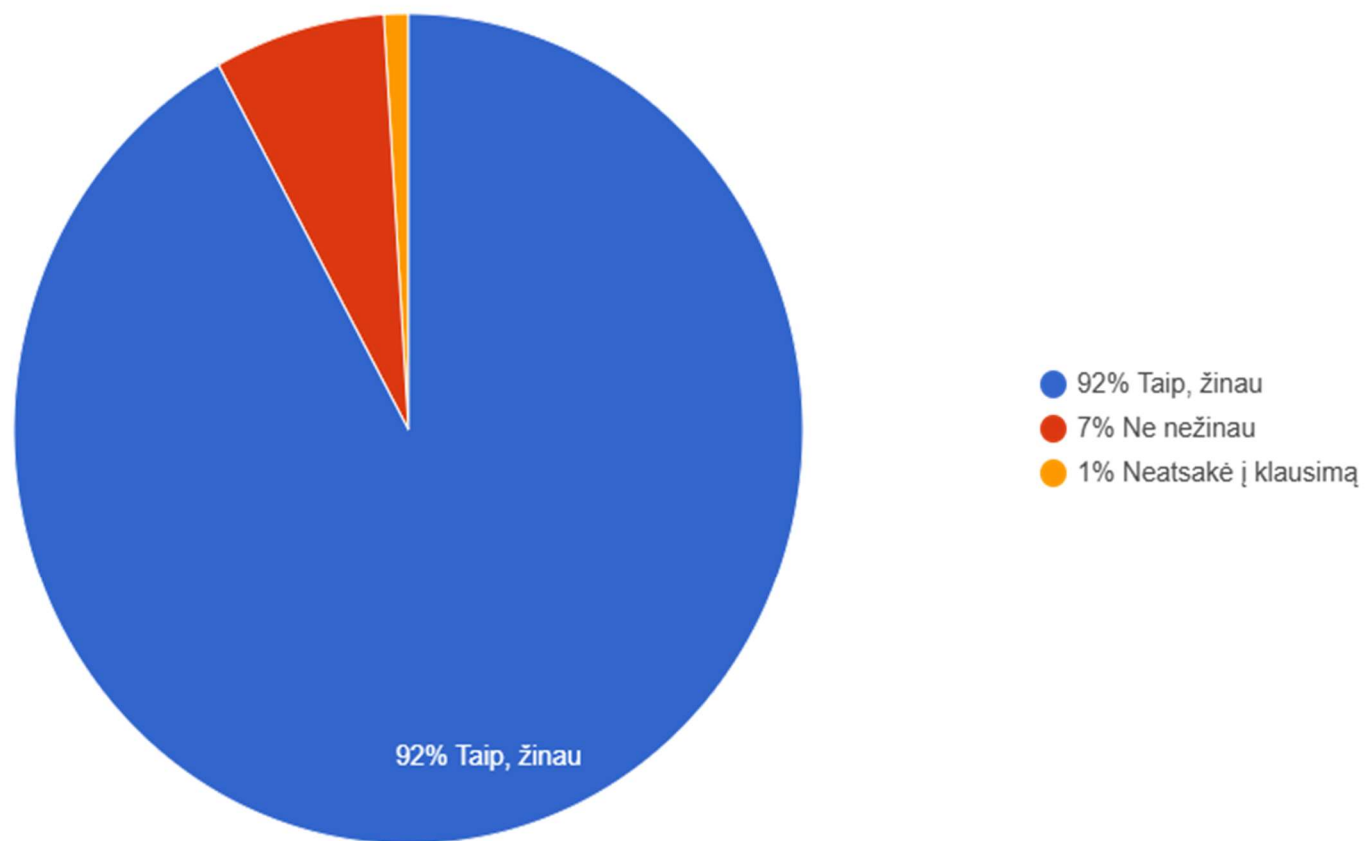
16. Ar esate per pastaruosius 2 metus gavę(-usi) dovanų, susijusių su užimamomis pareigomis (išskyrus Instituto dovanas)?

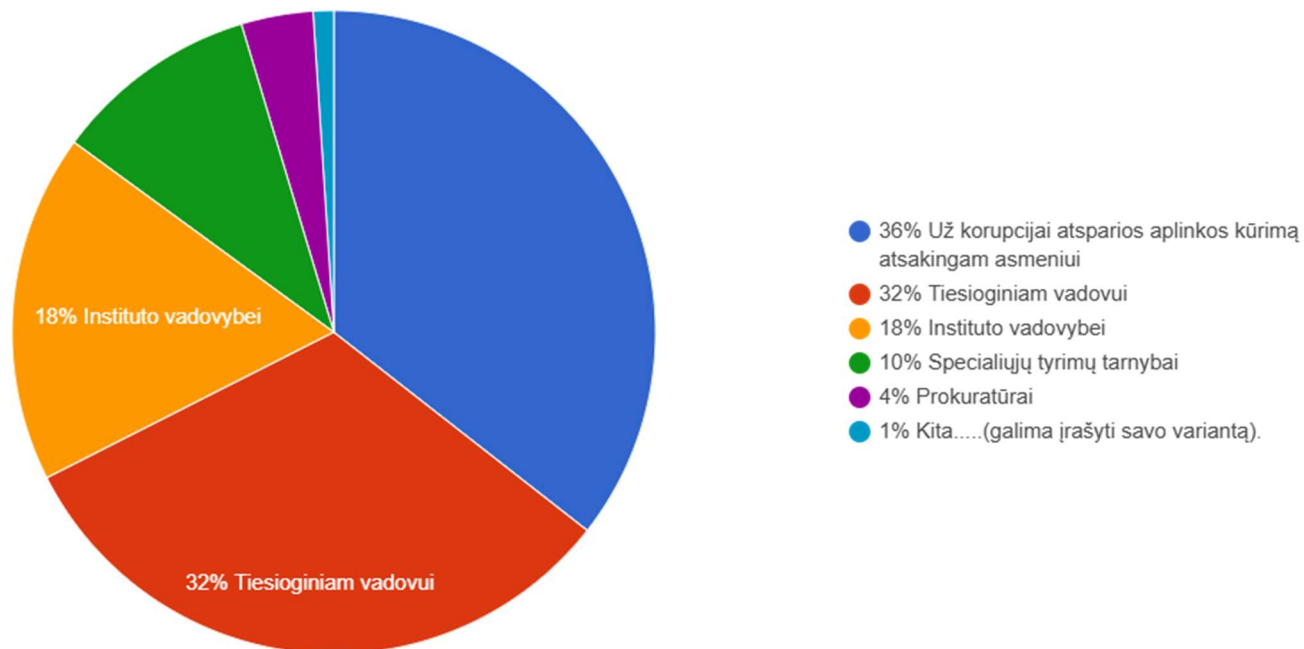
17. Ar pranešėte kam nors apie tai?

18. Ar žinote, kur reikia kreiptis, norint pranešti apie korupcijos atvejį?

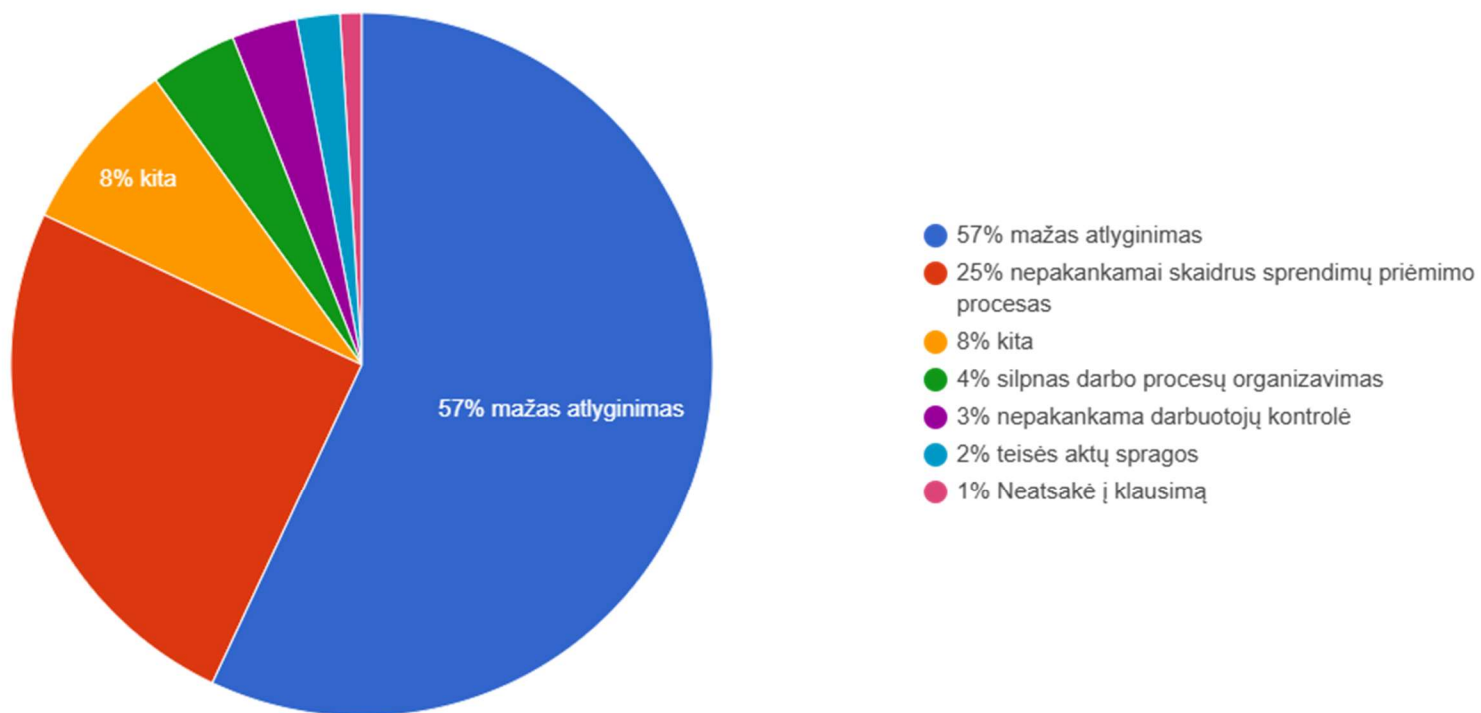
19. Susidūrę su korupcija, praneštumėte? (galima rinktis kelis variantus)

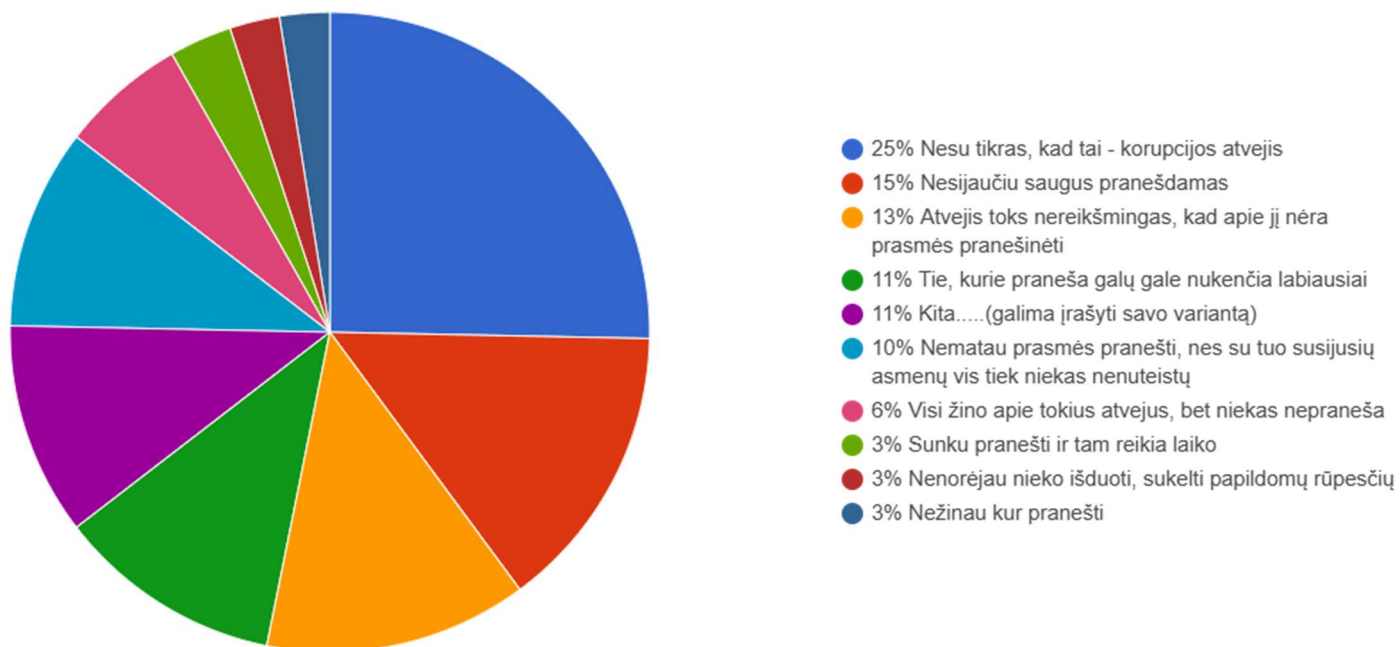
Kita... (galima įrašyti savo variantą):

1. Atlygį gauna vadovai, o ne paprasti darbuotojai, tai nežinau kam darbuotojas turėtų pranešti.
2. Priklauso kokio masto korupcija ir kas nusižengė, atitinkamai pasirinkčiau kam pranešti.

20. Jūsų nuomone, kokios priežastys gali sudaryti korupcijos pasireiškimo prielaidas?

21. Priežastis dėl kurios nepraneštumėte apie korupcijos atvejį? (galima rinktis kelis variantus)

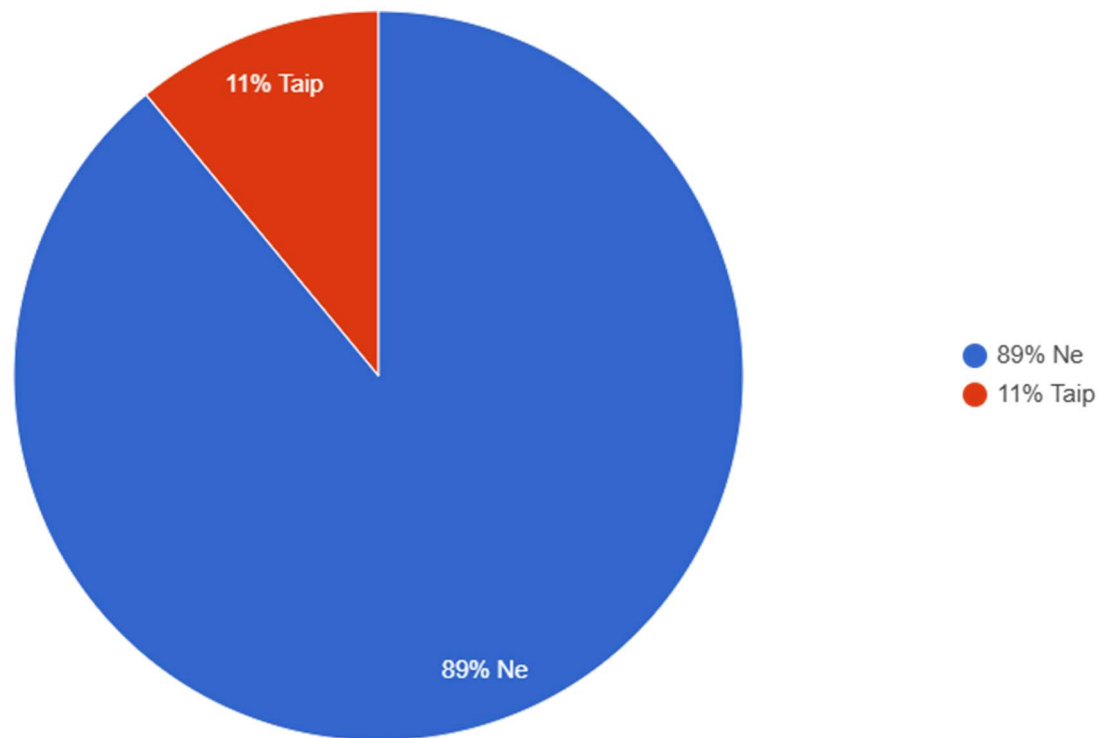
Kita... (galima įrašyti savo variantą):

1. Praneščiau apie korupcijos atvejį (9 asmenys);
2. Neteko susidurti (2 asmenys);
3. Neturiu nuomonės (1 asmuo);
4. Tokiais atvejais turi turėti neginčijamus įrodymus, o ne rodyti pirštu į ... (1 asmuo).

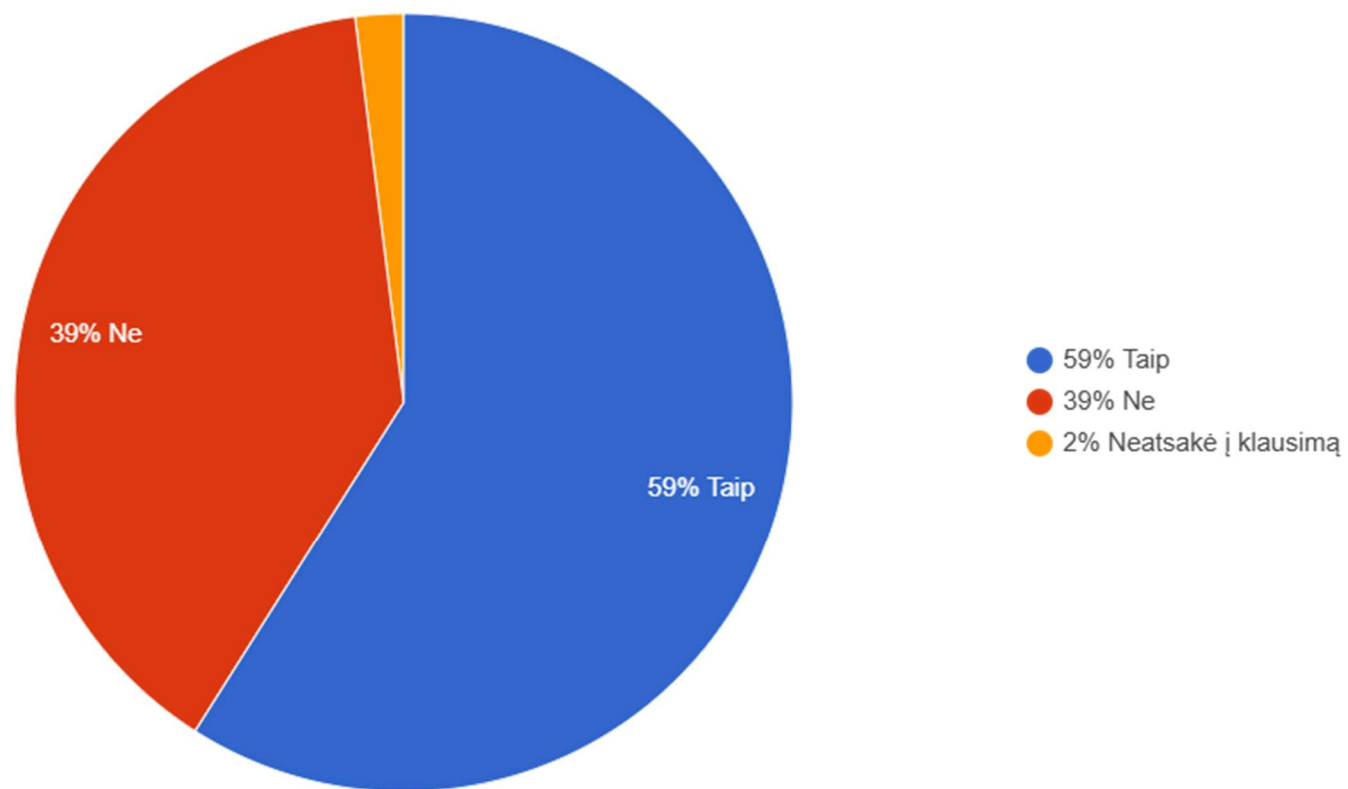
IV DALIS

DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į ETIKOS PAŽEIDIMUS IR PATIRTIS

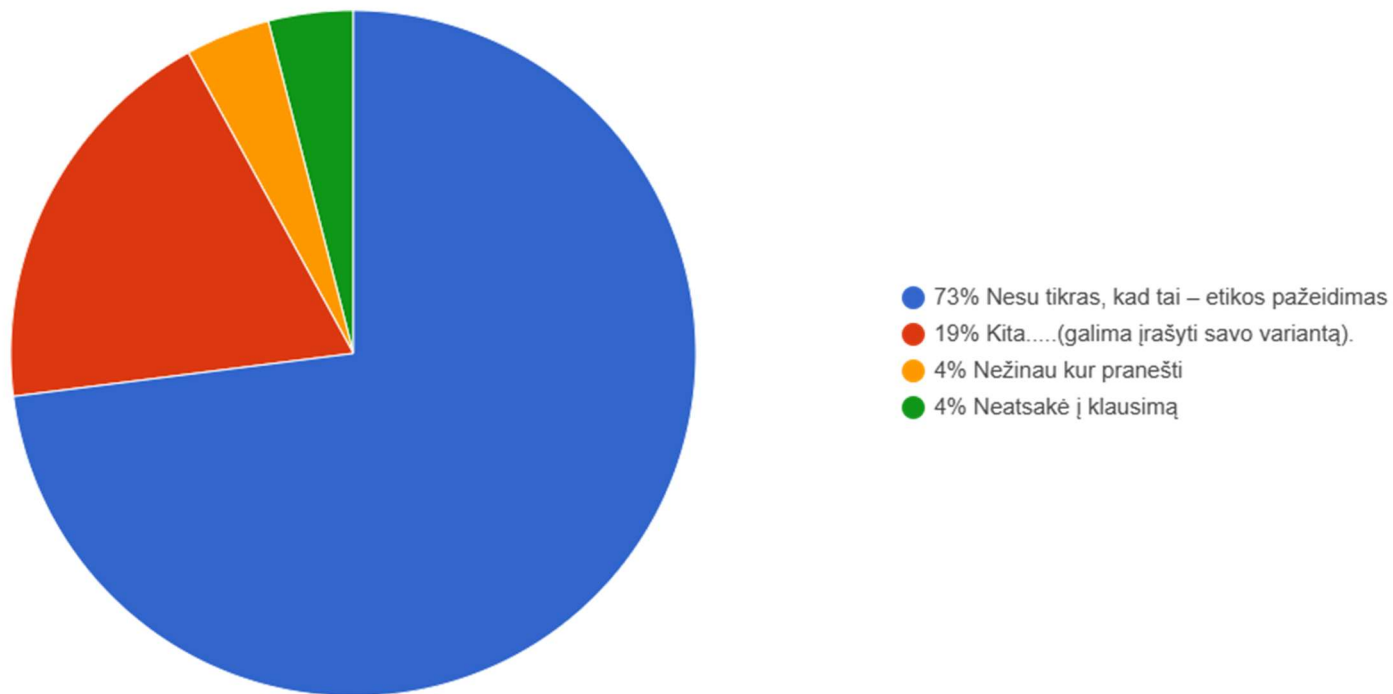
22. Ar žinote atvejų, kai Instituto darbuotojas padarė galbūt etikos pažeidimą?

23. Ar asmeniškai informuotumėte apie Jums žinomą Instituto darbuotojo galbūt padarytą etikos pažeidimą?

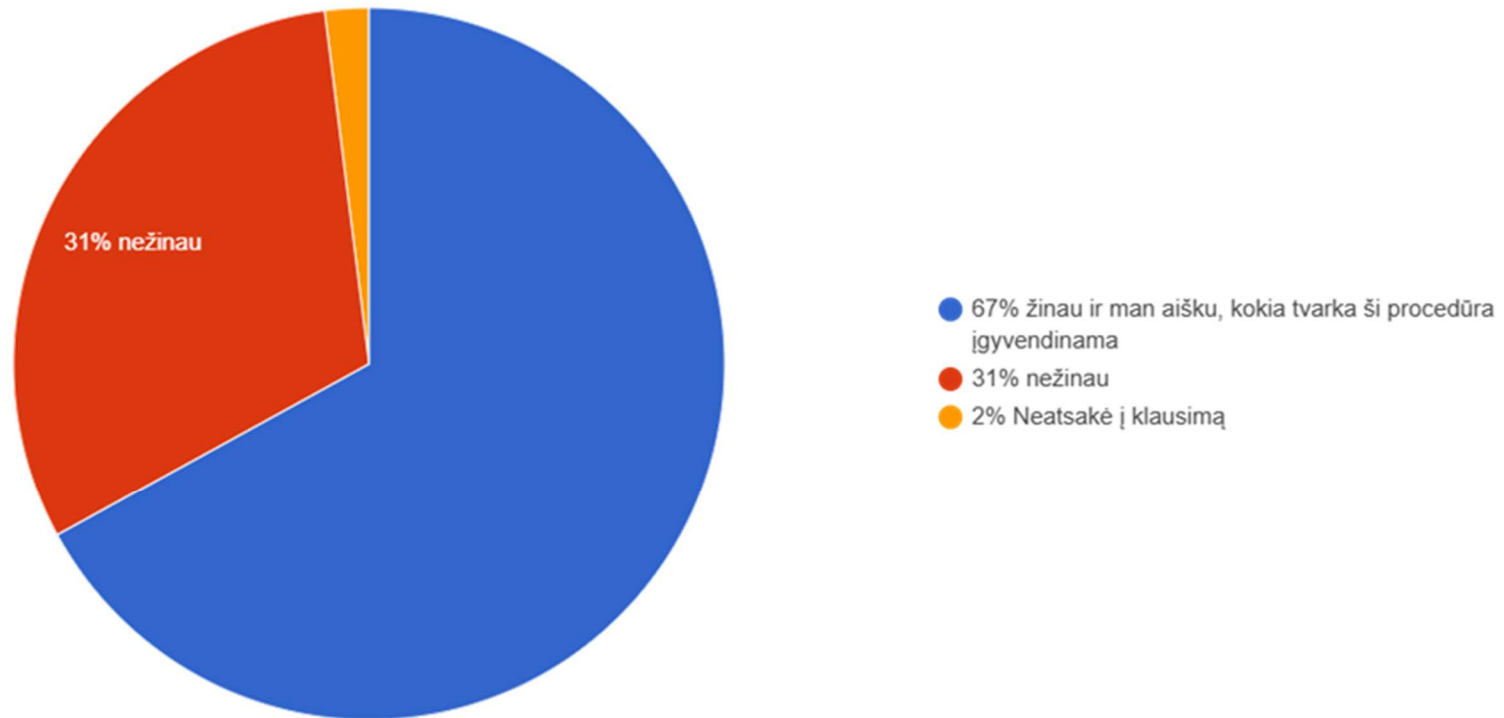
24. Kodėl nepraneštumėte apie žinomą etikos pažeidimą?

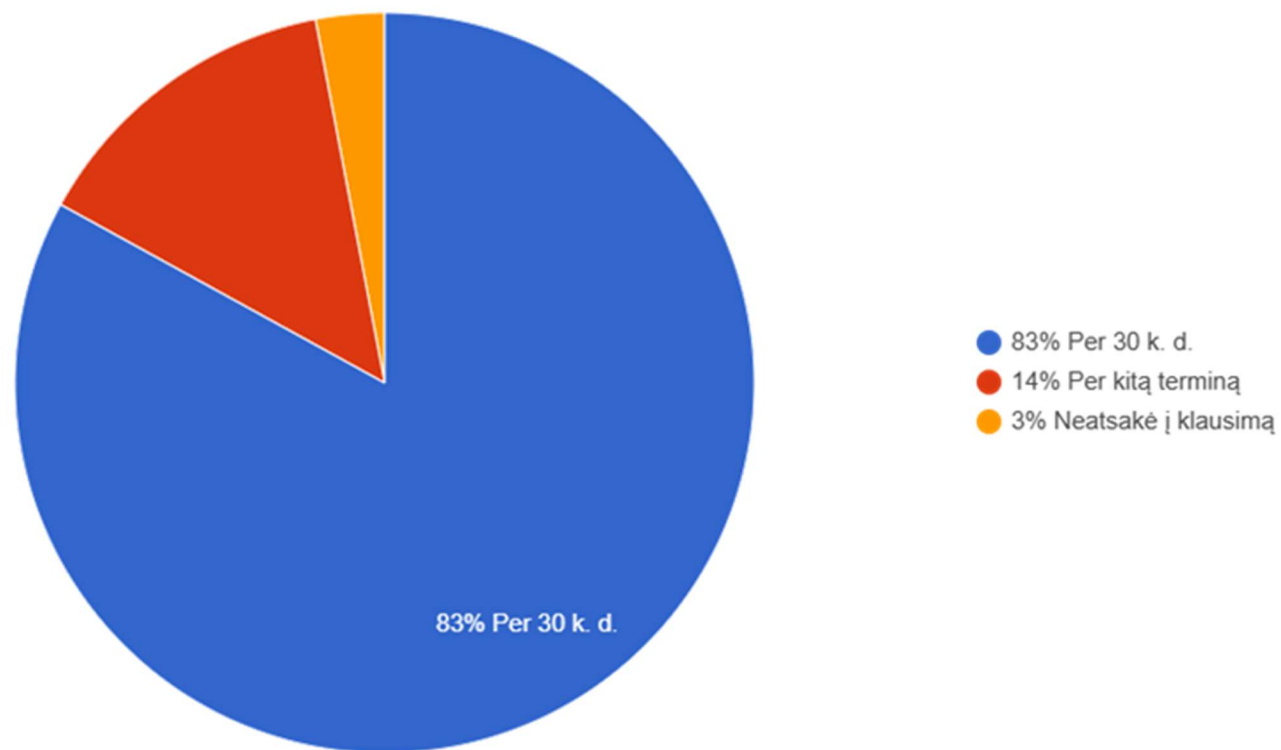
Kita... (galima įrašyti savo variantą):

1. Draugystė;
2. Turėčiau bėdos (4 asmenys);
3. Praneščiau (9 asmenys);
4. Visą tai palieku asmeniškai tam žmogui susivokti;
5. Paprasti darbuotojai neturi galimybių tokiems pažeidimams;
6. Vis tiek prieš mane atsigręžtų, nes neturiu nei giminių nei pažįstamų šioje darbovietėje.

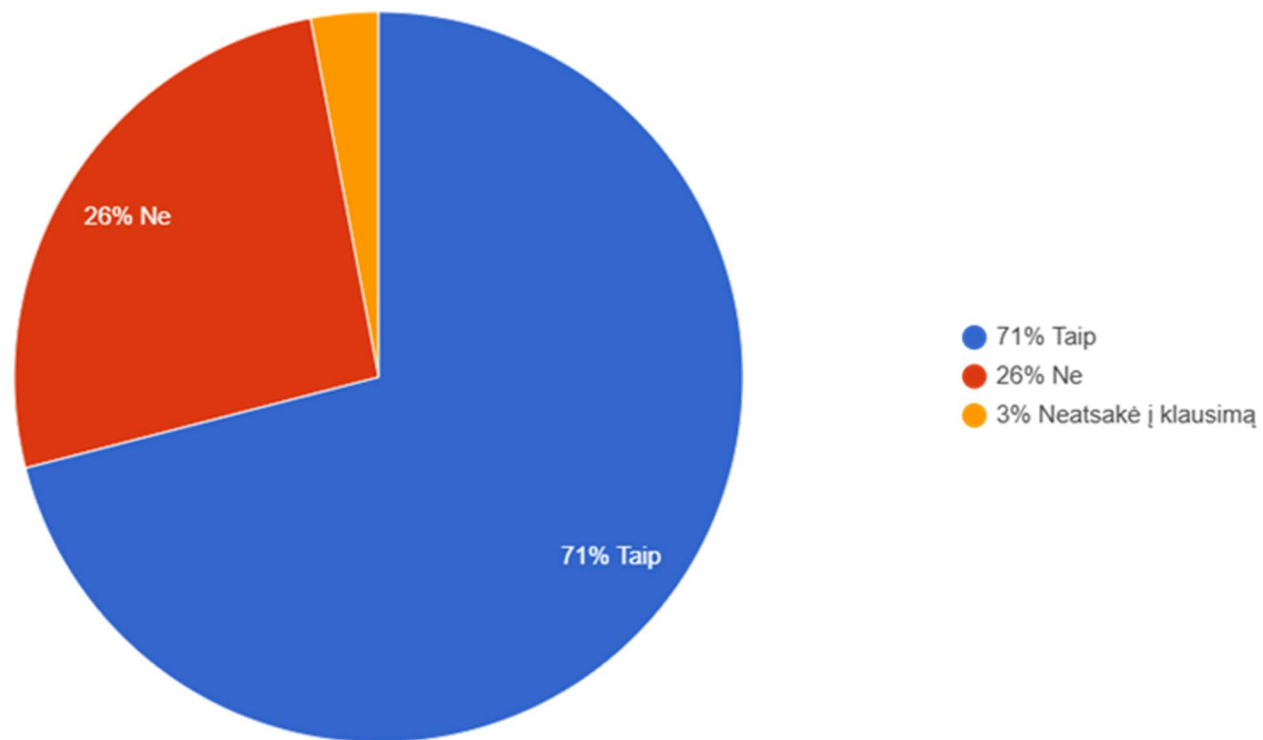
25. Ar yra žinoma ir aišku, kokia tvarka reikia nusišalinti nuo tarnybinių pareigų atlikimo, esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui?

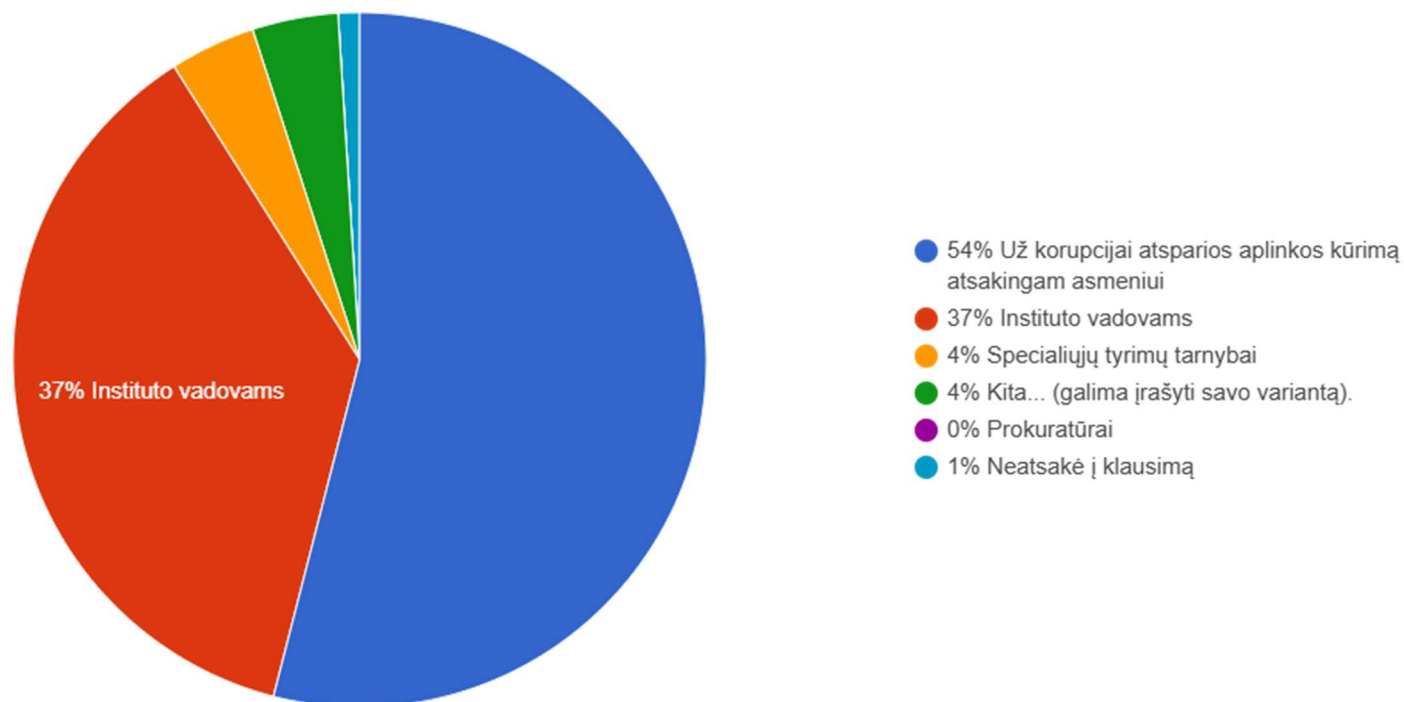
26. Per kiek laiko, atsiradus naujiems Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme nurodytiems duomenims ar privatiems interesams, reikia patikslinti ar papildyti privačių interesų deklaraciją?

27. Ar žinote, ką ir kaip reikia informuoti apie galbūt padarytą etikos pažeidimą?

28. Apie etikos pažeidimus praneštų:

Kita... (galima įrašyti savo variantą):

1. Neturiu nuomonės;
2. Niekas nekreipia dėmesio;
3. Savo vadovui;
4. Tiesioginiam vadovui, įstaigos vadovui, vid. etikos pareigūnui, tačiau pagrindinė institucija VTEK.

V DALIS

29. Iš Anketos atviro klausimo „Jūsų pasiūlymai ir lūkesčiai dėl korupcijos prevencijos vykdymo Institute (įrašyti):“

1. Puikiai ir aktyviai dirba paskirtas pareigūnas;
2. Tarp valstybės tarnautojų, sprendžiančių dėl viešųjų konkursų laimėtojų;
3. Periodinis mokymas, švietimas, pavyzdžių analizė, procesų skaidrumas padėtų ir toliau gerinti aplinką šiuo klausimu;
4. Pasiūlymų neturi (7 asmenys);
5. Darbo užmokesčio didinimas bent iki šalies vidurkio;
6. Nesutapatinti šokoladuko paėmimą su korupcija stambiu mastu, kadangi tai ir yra didžiausias TIKROS korupcijos pateisinimas;
7. Tai į mano kompetenciją neįeina;
8. Mažos algos gali įtakoti korupciją, tad reikia žmonėms didesnių algų, kad būtų neįmanomos jokios korupcijos apraiškos;
9. Darbo užmokestis turi būti proporcingas atliekamam darbo krūviui ir atsakomybei. Pagarba darbuotojui ir tinkamas darbo sąlygų užtikrinimas sudaro prielaidas etiškam elgesiui bei padeda išvengti korupcijos apraiškų;
10. Manau, kad viskas įgyvendinta (2 asmenys);
11. Kelti darbuotojams algas kad jiems nekiltų net minčių apie „uždarbį iš šono“;
12. Didinti atlyginimus (3 asmenys);
13. Institute tyrimus atliekantys skyriai nebendrauja su užsakovais, todėl nėra didelės rizikos korupcijai.
14. Kelti algas, šviesti ir griežčiau prižiūrėti vedėjus ir vadovus. Labai padėtų rotacija jų.
15. Darbuotojų mokymai, švietimas;
16. Kaip žinoma iš istorijos korupcija vyksta vadovaujamuose organuose, todėl paprastų darbuotojų tai neliečia;
17. Kiekvienas turėtų rūpintis ne savo kišene ir poreikiais, o daugiau galvoti apie įstaigos prestižą.
18. Kontroliuoti mėginių išsinešimą iš instituto, nes atnešus maisto mėginius maišais nešasi į mašinas.
19. Mano lūkestis – XXI amžiaus Lietuvoje korupcija išnyks, kai darbuotojai ir jų vadovai sieks geriau atlikti savo darbą ir vadovai nuoširdžiai domėtis ne savo asmeniniais interesais, bet bendrais įmonių darbuotojų Lietuvos interesais.
20. Sukurti anoniminę pranešimų sistemą, kad darbuotojai galėtų saugiai pranešti apie galimus pažeidimus; Viešinti sprendimų priėmimo procesus ir stiprinti vidinę kontrolę bei atsakomybės mechanizmus; Įtraukti darbuotojus į etikos kodekso atnaujinimą ir praktinių situacijų aptarimą.
21. Skaidrumas

KORUPCIJOS TOLERANCIJOS TYRIMO 2025 m. APIBENDRINIMAS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymu, įpareigojančiu viešojo sektoriaus institucijas užtikrinti korupcijai atsparios aplinkos kūrimą ir vykdyti korupcijos rizikos stebėseną, Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas 2025 m. atliko kasmetinį Korupcijos tolerancijos tyrimą. Tyrimo tikslas – įvertinti darbuotojų požiūrį į korupcijos prevenciją, Instituto taikomas antikorupcines priemones ir korupcijai atsparios aplinkos stiprinimo poreikius.

Tyrimo dalyviai

Iš 288 Instituto darbuotojų apklausą užpildė 100 asmenų (34,7 proc.), todėl rezultatai atspindi pakankamai reprezentatyvią Instituto nuomonę.

Darbuotojų informuotumas

Dauguma respondentų nurodė, kad yra susipažinę su Instituto korupcijos prevencijos veiksmų planu (95 proc.) ir antikorupcinėmis priemonėmis (97 proc.). Tai atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies reikalavimą užtikrinti darbuotojų informuotumą apie taikomas prevencijos priemones bei jų pareigas.

Visgi dalis darbuotojų pripažino, kad nėra iki galo aišku, kaip elgtis susidūrus su kyšio siūlymu ar neteisėtu atlygiu, o tai rodo, kad būtina toliau stiprinti mokymus ir praktinį informavimą apie veiksmus tokiose situacijose.

Požiūris į korupcijos mastą

Dauguma respondentų mano, kad Institute korupcija nėra paplitusi (42 proc. nurodė, jog nepaplitusi, o 52 proc. nurodė, jog „Sunku pasakyti (nežinau)“, o tiesioginių atvejų ar bandymų siūlyti kyšius per pastaruosius metus nepatyrė nei jie, nei jų kolegos (99 proc.). Ši nuostata rodo aukštą darbuotojų sąmoningumo ir skaidrumo lygį.

Pranešimas apie korupcijos atvejus

Apklausa atskleidė, kad dauguma darbuotojų praneštų apie pastebėtą korupcijos atvejį (58 proc. nurodė, jog „Taip, informuotų“, 40 proc. respondentų nurodė, jog „Sunku pasakyti, priklausytų nuo aplinkybių“), tačiau dalis vis dar išreiškė abejones dėl anonimiškumo ir galimų neigiamų pasekmių. Tokie atsakymai rodo, jog reikia toliau stiprinti pasitikėjimą vidinėmis pranešimo sistemomis.

Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 8 punktą, valstybės tarnautojai privalo „<...> būti objektyvus, priimdamas sprendimus vengti asmeniškumų, išklausyti ir pateikti tokią informaciją, kuri padėtų asmeniui priimti tinkamiausią sprendimą, nedemonstruoti savo simpatijų ar

antipatijų ir išskirtinio dėmesio atskiriems asmenims ar jų grupėms“. Šis principas yra esminis orientyras skatinant darbuotojų pareigą pranešti apie korupcijos apraiškas.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Dauguma respondentų pažymėjo, kad žino apie privačių interesų deklaravimo tvarką (67 proc. nurodė, jog „žinau ir man aišku, kokia tvarka ši procedūra įgyvendinama, tačiau 31 proc. nurodė, jog „Nežinau“) ir pareigą nusišalinti esant interesų konfliktui. Tai atitinka Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalį, kuri nustato pareigą viešojo sektoriaus asmenims vengti interesų konflikto ir nedelsiant apie jį pranešti.

Vis dėlto dalis darbuotojų nurodė, kad ne visada aišku, per kiek laiko reikia atnaujinti privačių interesų deklaraciją, kai pasikeičia duomenys (83 proc. atsakė per 30 k. d., 14 proc. nurodė per kitą terminą, 3 proc. neatsakė į klausimą). Šioje srityje rekomenduojama organizuoti papildomus mokymus ir konsultacijas.

Etikos kultūra ir priežastys nepranešti

Kai kurie respondentai nurodė, jog nepraneštų apie žinomą etikos ar korupcijos atvejį dėl baimės turėti neigiamų pasekmių, lojalumo kolegoms ar nepasitikėjimo vadovybe. Tokios nuostatos rodo, kad būtina stiprinti pavyzdingą elgesį bei etiškos darbo kultūros puoselėjimą.

Darbuotojų pasiūlymai (tarp pateiktų pasiūlymų dažniausiai minėta¹):

- didesnis dėmesys darbuotojų mokymams ir švietimui;
- anoniminės pranešimų sistemos sukūrimas;
- darbo užmokesčio didinimas ir tinkamos darbo sąlygos, mažinančios korupcijos rizikas;
- rotacija vadovaujančiuose postuose, skaidresnė sprendimų priėmimo sistema;
- vidinės kontrolės stiprinimas ir etikos kodekso praktinis taikymas.

Šie pasiūlymai atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 9 punkte įtvirtintą principą dėl darbuotojų įtraukimo į antikorupcinės aplinkos kūrimą bei skaidrumo didinimo.²

¹ Darbuotojų pasiūlymų kalba, stilius autentiškas, nekoreguotas.

² Korupcijos prevencija įgyvendinama vadovaujantis šiais principais: <...> 9) įtraukimo – į korupcijos prevenciją įtraukiama pilietinė visuomenė; viešojo sektoriaus subjektai imasi, o privataus sektoriaus subjektai gali imtis priemonių, skirtų jų darbuotojų antikorupciniam sąmoningumui didinti, teikti visuomenei informaciją apie antikorupcinės aplinkos kūrimą ir skatinti prisidėti prie jos kūrimo. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 9 punktas.

Korupcijos tolerancijos tyrimų 2024 ir 2025 metų palyginamoji analizė

2024 ir 2025 metų Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto korupcijos tolerancijos tyrimai atskleidė nuoseklų Instituto pastangų tęstinumą formuojant korupcijai atsparią aplinką ir stiprinant darbuotojų sąmoningumą. Abu tyrimai buvo atlikti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Korupcijos prevencijos įstatymu, Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu bei Valstybės tarnybos įstatymo nuostatomis, kurių tikslas – užtikrinti skaidrų, nešališką ir etišką viešojo sektoriaus veikimą.

2024 m. tyrime dalyvavo 117 darbuotojų, t. y. 59,38 proc. visų Instituto darbuotojų, o 2025 m. tyrime – 100 darbuotojų (34,7 proc.). Nors dalyvavusiųjų skaičius sumažėjo, tai neatskleidžia abejingumo – veikiau liudija, kad korupcijos prevencijos temos Institucijoje tapo įprasta kasdienės veiklos dalimi. Apklausų turinys iš esmės išliko panašus, todėl galima įžvelgti pokyčius darbuotojų požiūryje, informuotume ir vertybinėse nuostatose.

Lyginant abu tyrimus, pastebima, kad darbuotojų informuotumas apie Instituto taikomas antikorpucines priemones išliko aukštas, o dauguma respondentų tiek 2024, tiek 2025 m. teigė, kad korupcija Institute nėra paplitusi. Reikšmingas teigiamas pokytis fiksuojamas darbuotojų suvokime apie Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo taikymą – 2025 m. daugiau respondentų nurodė žinantys, kaip reikia nusišalinti nuo tarnybinių funkcijų, esant interesų konfliktui. Tai rodo, kad Institutas kryptingai įgyvendina teisės aktų reikalavimus ir stiprina etiško elgesio kultūrą.

Vis dėlto tiek 2024, tiek 2025 m. apklausose išlieka baimės ir nepasitikėjimo pranešant apie galimus pažeidimus aspektai. Kaip ir nurodyta Valstybės tarnybos įstatyme, valstybės tarnautojai turi pareigą elgtis skaidriai ir ginti viešąjį interesą, tačiau dalis darbuotojų vis dar mano, kad pranešimas gali turėti neigiamų pasekmių pačiam pranešėjui. Tai rodo, jog Institutas turėtų dar labiau stiprinti anoniminio pranešimo kanalus ir vidinį pasitikėjimą.

2025 m. apklausos rezultatai atskleidė aiškesnį darbuotojų lūkesčių formavimąsi: didesnis dėmesys skiriamas švietimui, darbo užmokesčio proporcingumui, vadovų rotacijai ir skaidrumui, o taip pat – pasiūlymams dėl anoniminės pranešimų sistemos sukūrimo. Tuo tarpu 2024 m. labiau dominavo bendro pobūdžio siūlymai dėl informacijos sklaidos ir korupcijos prevencijos mokymų.

Apibendrinant galima teigti, kad Instituto antikorpucinė kultūra nuosekliai bręsta: jei 2024 m. dominavo siekis suprasti ir įgyvendinti teisės aktų reikalavimus, tai 2025 m. išryškėjo brandesnė darbuotojų atsakomybė ir asmeninis įsipareigojimas skaidrumui. Toks pokytis atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje (9 punktas) įtvirtintą principą, jog korupcijai atspari aplinka turi būti kuriama ne tik institucinėmis, bet ir individualiomis darbuotojų pastangomis.

Tad, nors dalyvavusiųjų skaičius sumažėjo, Instituto antikorpucinės vertybės stiprėja, o darbuotojų atsakomybė, sąmoningumas ir pasiryžimas laikytis etikos standartų rodo tvirtą žingsnį link visiško korupcijos netoleravimo kultūros įtvirtinimo.

Išvados

1. Instituto darbuotojai pasižymi aukštu korupcijos netoleravimo lygiu ir suvokia prevencijos svarbą.
2. Nustatyta, kad korupcijos atvejų ar bandymų siūlyti neteisėtą atlygį Institute faktiškai nėra.
3. Būtina toliau stiprinti informuotumą apie pranešimo procedūras ir anonimiškumo užtikrinimą.
4. Tikslinga organizuoti mokymus apie viešųjų ir privačių interesų derinimą, akcentuojant praktines situacijas.
5. Siūloma įdiegti anoniminę elektroninę pranešimų sistemą ir skatinti darbuotojus aktyviau teikti pasiūlymus dėl antikorupcijos politikos tobulinimo.

Apibendrinant

Instituto vykdoma korupcijos prevencijos veikla atitinka teisės aktų reikalavimus, o darbuotojų apklausos rezultatai rodo pozityvią korupcijos netoleravimo kultūrą. Tolimesni veiksmai turėtų būti nukreipti į etinio sąmoningumo stiprinimą, skaidrių santykių puoselėjimą ir darbuotojų įtraukimą į sprendimų priėmimo procesus.

NMVRVI vyriausiasis specialistas

Edmundas Sakalauskas